

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Tereza Válková

Prostituce z pohledu trestního práva a otázka její regulace

Diplomová práce

Olomouc 2015

Já, níže podepsaná Tereza Válková, autorka diplomové práce na téma „Prostituce z pohledu trestního práva a otázka její regulace“, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, správci:

Univerzita Palackého v Olomouci

Křížkovského 8

771 47 Olomouc

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalogích v informačních systémech Univerzity Palackého, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje jsou pravdivé.

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: *‘Prostituce z pohledu trestního práva a otázka její regulace’* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Hrádku nad Nisou dne 20. 3. 2015

.....

Tereza Válková

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Bronislavě Coufalové, Ph.D. za její pomoc, rady a cenné připomínky, které přispěly k vypracování mé práce, jakož i za čas, který odbornému vedení diplomové práce věnovala.

Obsah

Úvod	6
1 Úvod do problematiky prostituce	8
1.1 Pojem „prostituce“ a její definice	8
1.2 Negativní aspekty prostituce a její formy	9
1.3 Přístup státu k prostituci	10
1.3.1 Aboliční přístup	11
1.3.2 Represivní přístup.....	11
1.3.3 Reglementační přístup	12
2 Vývoj prostituce a její právní regulace na našem území	13
2.1 Vývoj prostituce na území Čech.....	13
2.2 Vývoj právní regulace prostituce na našem území	14
3 Prostituce na mezinárodněprávní úrovni	17
3.1 Vybrané mezinárodněprávní dokumenty	17
3.1.1 Úmluva o potlačování obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob.....	19
4 Prostituce v platné právní úpravě České republiky	21
4.1 Právní úprava trestných činů doprovázejících prostituci.....	21
4.1.1 Trestné činy páchané na osobách provozujících prostituci	21
4.1.2 Trestné činy páchané osobami prostituci provozujícími	22
4.1.3 Další trestné činy související s prostitucí	22
4.1.4 Kuplířství	22
4.1.5 Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí.....	24
4.1.6 Svádění k pohlavnímu styku, ohrožování výchovy dítěte	25
4.1.7. Obchodování s lidmi, zavlčení, omezování a zbavení osobní svobody.....	26
4.2 Související procesněprávní úprava	27
4.3 Právní úprava prostituce mimo oblast trestního práva	28
4.3.1 Správní právo.....	28
4.3.2 Zákon o obcích	29
4.4 Zhodnocení	29
5 Aktuální situace prostituce v České republice	30
5.1 Současná situace prostituce v ČR.....	30
5.2 Zhodnocení současné situace prostituce v ČR	32

6 Komparace se zahraniční právní úpravou.....	34
6.1 Právní úprava prostituce a s ní souvisejících trestných činů v Německu.....	34
6.1.1 Situace před přijetím legalizačního zákona.....	35
6.1.2 Zákon o regulaci právních vztahů osob v prostituci.....	35
6.1.3 Úprava v německém trestním zákoníku.....	36
6.1.4 Související právní úprava.....	37
6.1.5 Současný stav prostituce v Německu.....	37
6.1.6 Zhodnocení.....	38
7 Regulace prostituce a další možnosti de lege ferenda	40
7.1 Regulace prostituce.....	40
7.1.1 Návrh zákona o regulaci prostituce – obecná charakteristika.....	40
7.1.2 Zákaz prostituce na veřejných prostranstvích.....	41
7.1.3 Podmínky provozování prostituce.....	41
7.1.4 Zařízení a prostor k provozování prostituce.....	43
7.1.5 Další východiska návrhu zákona.....	44
7.1.6 Trestněprávní aspekty návrhu zákona.....	45
7.2 Další možnosti právní úpravy prostituce.....	46
7.3 Zhodnocení a návrh vhodné právní úpravy prostituce.....	47
Závěr.....	50
Bibliografie.....	52
Anotace.....	60
Annotation.....	61
Seznam klíčových slov / list of keywords.....	62

Úvod

O prostituci se říká, že je to řemeslo staré jako lidstvo samo. Možná je toto přívlastko poněkud nadnesené, přesto ale potvrzuje fakt, že prostituce je fenomén, který je starý více než čtyři tisíce let. Tato charakteristika přeneseně stvrzuje i skutečnost, že prostituce je téma, které je stále aktuální, a to nejenom pro názorové střety a protichůdná nazírání, která se s touto problematikou pojí, ale i pro tendence a snahy směřující k vytvoření právního rámce regulace prostituce (návrh zákona o regulaci prostituce), nicméně je třeba podotknout, že stále nebylo v České republice dosaženo relevantní shody na tom, jak by měla či neměla být prostituce právně upravená.

Právě aktuálnost problematiky a kontroverzní nahlížení na ní, kdy někteří považují prostituci za ostudu národa, jiní naopak dělají, že neexistuje a nakonec ti, kteří tuto problematiku chtějí řešit, se dostávají do vzájemných sporů, kde každý proklamuje různé způsoby řešení, jsou důležitými důvody, proč jsem si dané téma zvolila. Nicméně hlavním důvodem volby tohoto tématu je nutnost či potřeba prostituci již nějakým způsobem legislativně řešit, a to protože je s ní úzce spojeno mnoho negativních jevů – jako je kriminální činnost, drogová kriminalita a dále také problémy zdravotního charakteru či neblahý vliv na veřejný pořádek.

Hlavním vědeckovýzkumným cílem mé diplomové práce je najít *vhodný vztah mezi prostitucí a trestním právem* a také si odpovědět na výzkumnou otázku: *„Měl by český právní systém regulovat prostituci nebo ji ignorovat anebo ji naopak zakázat a trestně stíhat?“* A následně navrhnout, *jaký by měla Česká republika zaujmout přístup k prostituci* a také *se pokusit navrhnout vhodnou právní úpravu.*

V rámci řešení těchto vědeckovýzkumných cílů se systematicky zaměřím na vymezení pojmu „prostituce“ a také definuji přístupy, jaké může stát zaujmout k prostituci, ty analyzuji a najdu jejich výhody a nevýhody. Dále použiji historickou metodu, tedy stručně přiblížím historické právní úpravy na našem území, abych zjistila jaké úspěchy či neúspěchy měly a jakým příkladem mohou být do budoucnosti. V další kapitole se věnuji úpravě prostituce na mezinárodní úrovni, a to především Úmluvě o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, kterou rozeberu a zhodnotím jaké důsledky má členství České republiky pro další možnou regulativní činnost v oblasti prostituce.

Stěžejní částí diplomové práce bude také kapitola vymezující trestné činy, které doprovázejí prostituci. Prostituce není sama o sobě trestným činem, nicméně je s ní spojeno

celkem široké spektrum trestné činnosti. Jednotlivé trestné činy související s prostitucí rozeberu a posoudím jejich pozitiva a negativa.

Jádro mé práce bude tvořit důkladný rozbor a zhodnocení aktuální situace prostituce v České republice, určím, zda je právní úprava prostituce dostačující a případně navrhu jiná možná řešení, jak upravit prostituci na našem území. V této souvislosti se budu zabývat i úpravou prostituce de lege ferenda, zejména návrhem zákona o regulaci prostituce, tento zanalyzuji a vymezím, jak jeho klady a zápory, tak i důsledky, které se váží na jeho přijetí.

V rámci řešení dílčích cílů v jednotlivých kapitolách plánuji pracovat se statistickými údaji a využít také komparativní metody, tedy srovnat právní situaci v České republice se zahraniční právní úpravou, konkrétně s německou.

Při zpracovávání mé diplomové práce budu vycházet z informací z mnoha pramenů, jako stěžejní autory zabývající se touto tematikou bych uvedla zejména Jana Chmelíka, který se ve své knize Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita zabývá prostitucí nejen z pohledu mravnostní kriminality, dále Jakuba Chromého, jehož odborné články se věnují právním aspektům prostituce. Nesmím ani opomenout sociologické výzkumy Petra Weisse a Jaroslava Zvěřiny a také problematiku prostituce z pohledu genderové rovnosti, které se věnuje Barbara Havelková.

Považuji za nutné upozornit, že tato práce se nevěnuje problematice dětské prostituce a není zaměřena ani na otázku procesního vyšetřování prostituce a s ní souvisejících trestných činů.

1 Úvod do problematiky prostituce

1.1 Pojem „prostituce“ a její definice

Prostituce je závažný sociální jev, jehož přesné vymezení je velmi složitá záležitost, a to z toho důvodu, že existuje nepřeborné množství definic, které se liší dle vědních oborů, jež se prostitucí zabývají, jako je sociologie, sexuologie, kriminologie aj.¹, dle subjektivního přístupu k prostituci a také dle mnoha dalších hledisek. Než přikročíme ke zhodnocení několika definic prostituce, je nutné uvést, že pojem prostituce pochází z latinského slovesa „prostituere“, což znamená nabízet se, zaprodávat se, veřejně se vystavovat, či oddávat se lehkému životu.²

V rámci definování „současné prostituce“ je nutné se oprostít od časově staršího smýšlení, a to konkrétně od smýšlení převládajícího v období 19. stol., které považuje prostituci jen za pouhé smilstvo a zhýralý způsob života.³ Toto nazírání se postupem času měnilo, kdy v době 20. stol. již není prostituce chápána pouze jako smilstvo, ale pomalu se začíná prosazovat jako řemeslná činnost za úplatu či živnost.⁴ Z pohledu dnešního nazírání se prostituce chápe jako poskytování pohlavního styku za finance, z profese.⁵ Toto vymezení správně přistupuje k prostituci jako ke specifickému druhu obchodu, kde lze spatřovat nabídku a poptávku.⁶ Pro potřeby dnešní doby je nicméně toto vymezení poněkud nedostačující, navíc zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZ“) pojem prostituce nevymezuje.⁷ Pro právní praxi je proto nejefektivnějším definiční vymezení dle usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích: *„Prostitucí není jen pohlavní styk s jinými osobami za úplatu uskutečněný formou soulože, ale i všechny další formy ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného nebo opačného pohlaví*

¹ Každá z těchto vědních disciplín vymezuje prostituci z vlastního oborového hlediska. Z pohledu ekonomického lze uvést definici: „Prostitution is low-skill, labor intensive, female, and well paid.“ - EDLUND, Lena, KORN, Evelyn. A Theory of Prostitution. *Journal of Political Economy*, 2002, roč. 110, č. 1, s. 181.

² KÁBRT, Jan a kol. *Latinsko-český slovník*, 3. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991, s. 348.

³ DUFOUR, Pierre. *Dějiny prostituce I*. 1. vydání. Olomouc: Fontána, 2003, s. 8. V této době byla prostituce chápána jako jedno z nejhorších zel morálky a náboženství a objevovaly se velké snahy o její vytláčení.

⁴ „Prostituce jest řemeslné provádění smilstva za úplatu, prostitutkou zveme osobu ženskou, která svým tělem provozuje smilnou živnost.“ HÁCHA, Emil a kol. *Slovník veřejného práva československého – II. svazek*, 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 685.

⁵ KRAUS, Jiří a kol. *Nový akademický slovník cizích slov (A – Ž)*, 1. vydání. Praha: Cadis, 2005, s. 659. Podobně také CAPPONI, Věra a kol. *Sexuologický slovník*, 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1994, s. 109 – 110.

⁶ Jako specifický druh obchodu prostituci chápe i Ivana Trávníčková. TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Prostituce jako jedna z možných aktivit organizovaného zločinu*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995, s. 12.

⁷ Zajímavostí je, že v době přijímání trestního zákoníku jeho návrh obsahoval v § 413 definici prostituce, tak že se jedná o soulož i jakýkoliv jiný pohlavní styk s jinou osobou nebo osobami za úplatu. MITLÖHNER, Miroslav. K pojmu prostituce v připravovaném trestním zákoně. *Trestní právo*, 2004, roč. 9, č. 11, s. 3 - 4.

*tělesným stykem za úplatu.*⁸ Toto vymezení později doplnil Nejvyšší soud České republiky s konstatováním, že se nemusí jednat pouze o soulož, ale může jít též o různé erotické masáže, dotyky na kterékoliv části těla či onanii.⁹ Z této definice tedy plyne, že pojmy pohlavní styk a soulož nelze považovat za synonyma.

Shrneme-li výše uvedené, tak lze v juristickém vymezení prostituce vysledovat dva definiční prvky, a to *poskytování sexuálních služeb* a *odměnu* za jejich uskutečnění, přičemž úplatou se rozumí příjem v peněžních prostředcích, avšak může sem spadat i naturální příjem, protislužba nebo jiná výhoda.¹⁰ Shora uvedená vymezení prostituce provedená Krajským a Nejvyšším soudem precizně vymezují podstatu prostituce, nicméně je nutné uvést ustálený názor právní praxe, v němž můžeme spatřovat třetí definiční prvek, tento považuje prostituci za *soustavné poskytování sexuálních služeb za úplatu.*¹¹ Podmínkou je tedy opakovatelnost daného jednání během určitého časového úseku, vyloučeny jsou jakékoliv epizodní excesy, např. v podobě získání pracovního postupu za poskytnutí sexuálních služeb.

1.2 Negativní aspekty prostituce a její formy

Prostituce je řazena mezi sociální deviace a patologie¹², představuje tak významný sociálně patologický jev, jenž je společensky škodlivý a spojený s velkou řadou souvisejících negativních aspektů.¹³

Po zdravotní stránce spočívá nebezpečí prostituce v šíření infekčních pohlavně přenosných chorob, včetně viru HIV, přičemž nejrizikovější skupinou z hlediska nákazy je homosexuální prostituce.¹⁴ Z hlediska ekonomického je nejzávažnějším problémem skutečnost, že příjmy z jejího provozování nejsou úřady státní správy evidovány, proto nepodléhají zdanění. Prostitující osoby ve velké většině neplatí zdravotní a sociální pojištění, čímž jim nevznikají nároky na dávky vyplývající z nemocenského pojištění či peněžité

⁸ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 8. 1994, sp. zn. 4 To 518/94. Obdobně také CHMELÍK, Jan a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*, 1. vydání. Praha: Portál, 2003, s. 17.

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 3 Tdo 1042/2009. Podobně také JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 613 anebo ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář I., II. díl*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1871 – 1872.

¹⁰ CHROMÝ, Jakub. Nejstarší řemeslo v novém trestním zákoníku (k trestnému činu provozování prostituce ohrožující mravní vývoj dětí v širších souvislostech). *Trestní právo*, 2011, roč. 16, č. 3, s. 23.

¹¹ Tamtéž.

¹² Deviace je v obecném pojetí chápána jako jakákoliv odchylka od normální struktury či funkce. URBAN, Lukáš, DUBSKÝ, Josef. *Sociální deviace*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 59.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ URBAN: *Sociální deviace*, s. 181.

podpory v mateřství.¹⁵ Dále je prostituce spojována s narušováním veřejného pořádku a páčáním trestné činnosti či drogovou toxikomanií a alkoholismem. Na druhé straně ale nelze opomenout nucení osob k prostituci, jejich vykořisťování a praktickou nemožnost jejich resocializace.

Co se týká forem prostituce, tak prostituce se vyskytuje v několika různých formách, nicméně z velkého rozsahu kritérií, na základě nichž ji můžeme dělit, jsou následující dvě nejzásadnější¹⁶.

Prvním je dělení z pohledu subjektu, který poskytuje sexuální služby za úplatu. V tomto případě se rozlišuje *prostituce mužská, ženská a dětská* - dívčí, chlapecká, přičemž právě dětská prostituce je z hlediska celospolečenského považována za nejnebezpečnější, a to také z toho důvodu, že jde o vysoce latentní a utajenou formu prostituce, kdy jak její organizátoři, tak její klienti jsou si velmi dobře vědomi trestnosti svého jednání.

Druhým kritériem je dělení z pohledu prostředí, ve kterém je prostituce provozována, přičemž toto dělení se vztahuje, jak na prostituci prováděnou ženami, tak muži.¹⁷ Zde se jedná o *prostituci privátní*, jež je prováděna zejména prostitutkami s relativně vysokým vzděláním a pohybujícími se v luxusním prostředí.¹⁸ Dále můžeme jmenovat *prostituci hotelovou, prostituci bytovou*, která je často spjatá s majetkovou trestnou činností a *prostituci barovou*, v souvislosti s níž se leckdy hovoří o trestném činu obchodování s lidmi či omezování osobní svobody. A nakonec *prostituce pouliční a silniční*, jež jsou nejproblémovějšími formami prostituce. Jejich průvodním jevem je spojení s mnoha riziky, včetně páčání majetkové a násilné trestné činnosti.

Za zvláštní formy prostituce lze považovat *prostituci homosexuální a transsexuální*. Početně méně zastoupenou skupinou tvoří *tzv. gigolové*. A v neposlední řadě lze mezi formy prostituce zahrnout i *tzv. eskort servis či tzv. call girls*.¹⁹

1.3 Přístup státu k prostituci

Prostituce je jev, se kterým se setkává lidská společnost od nepaměti, je to jev, který je vnímán širokou veřejností zpravidla jako společensky závažný problém. Nejenom z tohoto

¹⁵ Podobně také MITLÖHNER, Miroslav. Vybrané aspekty prostitučního chování. *Zdravotnictví a právo*, 2004, roč. 8, č. 4, s. 15.

¹⁶ Obdobné dělení také MITLÖHNER: *Vybrané aspekty...*, s. 16, kde autor vymezuje celkově sedm základních forem prostituce.

¹⁷ V dalším textu této práce budou uváděny spíše prostituující osoby z řad žen, nicméně stejné zásady a rozčlenění platí i u prostituujících osob z řad mužů.

¹⁸ Více viz CHMELÍK: *Mravnost, pornografie...* s. 63 – 64.

¹⁹ MÜLLER, Jaroslav. Regulovat prostituci? Ano, či nikoliv?. *Kriminalistický sborník*, 2008, roč. 52, č. 4, s. 40.

důvodu se státy snaží vypořádat s problematikou prostituce, přičemž vývojem se vyvinulo několik různých způsobů či přístupů, jak stát může na prostituci reagovat. Mezi tři základní přístupy státu a jeho právního řádu k prostituci se řadí aboliční, represivní a reglementační přístup.²⁰

Je vhodné poznamenat, že přístupy států v jejich jednotlivých právních řádech se navzájem liší, jakož se liší i přístupy k prostituci, které zaujala Česká republika v různých obdobích svého historického vývoje.²¹ Žádný z přístupů i s ohledem na historické zkušenosti není však ideálním řešením problematiky prostituce, každý má své přednosti i nedostatky.

1.3.1 Aboliční přístup

Dle aboličního přístupu není prostituce ani regulovaná, ani trestaná, stát neřeší problém prostituce jako takové, ale zaměřuje se na postih určitých protiprávních jednání, která ji doprovázejí, jako je násilná trestná činnost, kuplířství či drogová kriminalita.²² Tento přístup vychází z ústavní zásady, že občan může činit vše, co není zákonem zakázáno.²³ Stát prostituci právními předpisy komplexně nereguluje ani ji nezakazuje, právně ji „ignoruje“, což přináší řadu problémů. Mezi tyto problémy spadají negativní kriminologické jevy, jako je obchod s lidmi, dále také daňové úniky a státem nekontrolované toky finančních prostředků získaných sexuálními službami, a v neposlední řadě také šíření pohlavních nemocí.²⁴ Jak bude uvedeno dále, aboliční přístup odpovídá současné situaci v České republice.

1.3.2 Represivní přístup

Represivní přístup prostituci jako takovou zakazuje a trestá, a trestá nejen osoby, které provozují prostituci, ale i jejich zákazníky. Tento přístup je do určité míry aplikován např. ve Francii a Itálii a od roku 1999 také ve Švédsku.²⁵ Dle represivního přístupu je prostituce trestným činem a je kriminalizována.

Represivní názor, tedy prostituci zakázat a eliminovat ve všech sférách, zastává

²⁰ Zajímavostí je, že se o těchto přístupech jakožto systémech hovoří již na poč. 20 stol. Viz HÁCHA: *Slovník veřejného práva...*, s. 685.

²¹ Pro právní úpravu v našich zemích byla do roku 1922 určující reglementace. V roce 1922 by přijat zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, ve znění pozdějších předpisů, na základě něhož byl prosazen aboliční přístup. Po roce 1945 převládá represivní přístup. Od roku 1990 je zaujímán k prostituci aboliční přístup. Viz TRÁVNÍČKOVÁ: *Prostituce...*, s. 7 – 8.

²² Viz také MÜLLER: *Regulovat prostituci...*, s. 41.

²³ Čl. 2 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava ČR“) a čl. 2 odst. 3 usnesení předsednictva České národní rady, ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina základních práv a svobod“).

²⁴ Podobný názor zastává: MÜLLER: *Regulovat prostituci...*, s. 41.

²⁵ Tamtéž.

např. Veronika Dziamová²⁶. S její myšlenkou se neztotožňuji, jelikož je to přístup, který vychází z přesvědčení, že lze prostituci odstranit, ale jak je z historické zkušenosti zřejmé, tak prostituci absolutně vymýt nelze. Při zákazu by se jen skryla do ilegality a přinesla by mnohem závažnější problémy, než ty které vyvěrají při uplatňování aboličního přístupu. Dalším negativem tohoto přístupu je fakt, že prostituci, která se odehrává v soukromí, je prakticky nemožně prokázat a potrestat.

1.3.3 Reglementační přístup

Reglementační čili regulační přístup prostituci legalizuje a reguluje, zároveň ji ale podřizuje státnímu dozoru a kontrole, nevyjímaje sociální a zdravotní opatření.²⁷ Prostředkem je speciální zákon, který vymezí podmínky, za kterých je prostitute dovolena a zároveň povinnosti, které musí prostituující osoby plnit (pravidelné lékařské prohlídky, evidence, poplatky atd.). Na druhou stranu jakékoliv vybočení z tohoto rámce je trestáno. Prostituce je tak povolena jako legitimní forma výdělečné činnosti či jako podnikání, přičemž není vyloučena ani možnost provozovat prostituci v zaměstnaneckém poměru.²⁸

Je vhodné poznamenat, že snahy o přechod z aboličního přístupu k reglementaci se objevují v České republice již několik let, přičemž vyústily ve zpracování již několika návrhů zákonů o regulaci prostitute.

Indikátorem úspěšnosti tohoto přístupu je velké množství států, které tento princip využívají – např. Rakousko, Holandsko, Spolková republika Německo.²⁹

²⁶ Veronika Dziamová se přiklání k přístupům, jež jsou aplikovány ve Švédsku, kde je prostitute zakázána. Vymezuje dva přístupy k prostituci, přičemž jeden spočívá v akceptaci prostitute a její implementaci, druhý přístup si naproti tomu klade za cíl prostituci jakožto společensky nežádoucí jev eliminovat a vytvořit společnost založenou na genderové rovnosti. Autorka se přiklání k druhému přístupu. DZIAMOVÁ, Veronika. „*Sexuální práce*“ jako příklad krajní nerovnosti mezi pohlavími. 1. vydání. Praha: Evangelikální teologický seminář - vyšší odborná škola teologická, 2006, s. 6.

²⁷ URBAN: *Sociální deviace*, s. 182.

²⁸ Viz také MITLÖHNER, Miroslav. *Erotika a paragrafy*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1999, s. 94 - 95.

²⁹ ŠKALOUD, Miroslav. *Jak v regulaci prostitute v ČR*. [online]. skaloud.net, 27. 1. 2005 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://info.skaloud.net/index.php3?act=stanoviska&display=1110>>.

2 Vývoj prostituce a její právní regulace na našem území

O prostituci se říká, že je „nejstarším řemeslem“ na světě. Pravdou je, že prostituce má bohatou historii a vyskytovala se již v dobách starověkých, přičemž k její „dlouhověkosti“ přispívá také fakt, že se žádné církevní či světské instituci nepodařilo prostituci zcela vymýtit.

Cílem této kapitoly není podat úplný popis historického vývoje prostituce na území Čech ani komplexní rozbor právních úprav prostituce, nýbrž zmínit několik historických momentů, které byly pro vývoj prostituce na našem území zásadními a stručně zmapovat několik právních předpisů, jež upravovaly prostituci od doby vzniku Československé republiky, a tak lépe porozumět, jaký vliv měly na současnou úpravu prostituce.

2.1 Vývoj prostituce na území Čech

Prostituce zaznamenala největší rozkvět v době středověku, který se stal obdobím nejvýraznějšího nástupu prostitutek. V této době se prostituce rozvíjela hlavně ve městech, jelikož vesnická společnost prostitutky prakticky neznala.³⁰ Do postavení prostitutek se ženy dostávaly z touhy po snadnějším životě a výdělku, snažily se překročit meze společenského rozvrstvení, nicméně mnohé z nich byly k prostituci donuceny, prodány do nevěstinců či použity jako zástava či úhrada dluhů svých manželů nebo otců.³¹ Existovala zde institucionalizovaná prostituce, která byla světskou mocí kontrolovaná, vedle ní ovšem existovaly i nelegální nevěstince vedené kuplířkami.³²

Zlom v rozmachu prostituce znamenal období husitských válek. Po roce 1419 byly vlivem obecného nadšení z reformní zbožnosti a mravnosti všechny prostitutky z Prahy³³ vyhnány a nevěstince byly zbořeny.³⁴ Avšak v době vlády císaře Zikmunda Lucemburského začala prostituce v Čechách opět vzkvétat.

V 16. stol. se objevilo nové ohrožení prostitutek, a to syfilis, nicméně ani tato hrozba rozvoj prostituce nedokázala zastavit. V období 18. stol. byla prostituce tolerována bez větších zásahů ze strany veřejné moci. Nejvíce se jí dařilo v pohraničních městech, přičemž ženy k prostituci nutila především chudoba.³⁵

³⁰ CHMELÍK, Jan. Prostituce, její charakteristika, historie a právní aspekty. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. 47, č. 2, s. 62.

³¹ BASSERMANN, Lujo. *Nejstarší řemeslo. Kulturní dějiny prostituce*. 1. vydání. Praha: Mladá Fronta, 1993, s. 314.

³² Více viz CHMELÍK: *Mravnost, pornografie...* s., 60.

³³ Praha byla v době středověku, ale i v době následující, hlavním centrem provozování prostituce, přičemž tento atribut si zachovala v určité míře také dodnes.

³⁴ Více viz BASSERMANN: *Nejstarší řemeslo...*, s. 317 – 318.

³⁵ Tamtéž.

Od počátku 20. stol. začala prostituce pomalu vycházet z módy, těžiště prostituce se pomalu přesunulo na ulici. Definitivní zlom v dosavadní praxi znamenal přijetí zákona č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o potírání pohlavních nemocí“).

O prostituci v období od konce 2. světové války až do roku 1989 se nehovořilo, ani nepsalo, její existence byla v příkrém rozporu se socialistickou morálkou, a tak byla oficiálně zcela odstraněna. Prostituce ovšem opět zdárně přežila a po pádu totalitního režimu začala zase vzkvétat³⁶, resp. po roce 1989 dokonce nabídka sexuálních služeb dramaticky stoupla, a to zejména prostřednictvím zřizování erotických salonů, nemalý vliv mělo i porevoluční uvolnění hranic, kdy se nabídka začala orientovat především na cizince³⁷. V současné době, jak bylo již výše uvedeno, je prostituce provozována v různých formách (k tomu více viz kap. 5).

2.2 Vývoj právní regulace prostituce na našem území

Pro právní úpravu prostituce byl ještě po dobu čtyř let po vyhlášení samostatné Československé republiky určující reglementační přístup, jenž se opíral o převzaté rakousko-uherské právní normy.³⁸ Prostituce byla v této době upravena právními normami, které ji po splnění určitých podmínek připouštěly.³⁹

Až zákon o potírání pohlavních nemocí v § 13 zrušil reglementační opatření spočívající v policejních a správních postupech směřujících k dozoru nad prostitutkami a zavedl aboliční přístup státu k prostituci⁴⁰, kterým byla prostituce postavena mimo zákon. Prostituce jako taková však nebyla tímto zákonem zakázána, nýbrž bylo zakázáno zřizování a udržování nevěstinců a všechny dosavadní nevěstince byly zrušeny.⁴¹ Vzhledem k zákonu o potírání pohlavních nemocí je nutné poznamenat, že tento je dodnes platný a účinný, proto je nutné z hlediska platné právní úpravy rozlišovat mezi zřizováním či provozováním „veřejných

³⁶ MITLÖHNER: *Erotika a paragrafy*, s. 92 – 96. Podobně také TERYNGEL, Jiří. *Podnikání, právo, sex a erotika*, 1. vydání. Praha: Nuga, 1991, s. 40.

³⁷ Nelze nezmínit „proslulou“ silnici E55 v okolí města Teplice, kde byl v rozmezí let 1994 – 1996 odhadován počet pouličních prostitutek na 5.000 žen, včetně mladších 15 let. ČECH, Stanislav, ŘEZNÍČEK, Matouš. *Zločin kolem nás*. 1. vydání. Praha: Melantrich, 1997, s. 60.

³⁸ Převzat byl i rakouský trestní zákon z roku 1882, který obsahoval mimo jiné i trestný čin kuplířství.

³⁹ CHROMÝ: *Nejstarší řemeslo...*, s. 19.

⁴⁰ Tento zákon bývá označován jako první aboliční zákon ve střední Evropě. LENDEROVÁ Milena. *Chytila patrola, aneb prostituce za Rakouska i Republiky*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2002, s. 8 – 9 a s. 51 – 54.

⁴¹ Osobám, které by zřizovaly či udržovaly nevěstince, hrozí dle § 14 odst. 2 zákona o potírání pohlavních nemocí trestní postih dle ustanovení trestního zákona o kuplířství.

domů“, které je v souladu s tímto zákonem zakázáno,⁴² a veřejným nabízením sexuálních služeb či provozováním prostituce samotné, jež stávající právní úprava nezakazuje.⁴³

Následný komunistický režim nehodlal prostituci tolerovat, neboť neodpovídala zájmům socialistické morálky, a to zejména pokud jde o způsob získávání prostředků k obživě.⁴⁴ Právě proto byla prostituce postihována skrze ustanovení trestního zákona z roku 1950⁴⁵ o příživnictví, prostituce samotná však nebyla žádným způsobem komplexně upravena ani řešena. Příživnictví upravoval trestní zákon z roku 1950 ve svém ustanovení § 188a, které stanovilo: „*Kdo se žíví nekalým způsobem a vyhýbá se poctivé práci, bude potrestán odnětím svobody na tři měsíce až dvě léta.*“ Z uvedeného vyplývá, že se nestíhala prostitutka či prostituce samotná, ale příživnice a příživnictví, jako způsob života, který je v hrubém rozporu s dobovou socialistickou představou o povinné poctivé práci.⁴⁶

Trestní zákon z roku 1950 obsahoval i další ustanovení, jež s problematikou prostituce souvisela. Příkladem lze uvést § 241 odst. 3, který stíhal homosexuální prostituci, dále § 229 a § 230 upravující omezování a zbavení svobody, § 243a o kuplířství či § 243 o obchodu se ženami.

I trestní zákon z roku 1961⁴⁷ podobně jako trestní zákon předešlý stíhal provozování prostituce prostřednictvím ustanovení o příživnictví. Příživnictví bylo upraveno v § 203, který zněl: „*Kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci a prostředky k obživě si opatřuje nekalým způsobem, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.*“ Skutková podstata trestného činu příživnictví byla podrobněji vymezena a byl zostřen i trestní postih. Taktéž trestní zákon z roku 1961 obsahoval úpravu trestních činů souvisejících s provozováním prostituce.

Trestní represe prostituce byla ukončena až novelou trestního zákona z roku 1961 provedenou zákonem č. 175/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon. Novela s účinností od 1. 7. 1990⁴⁸ zrušila trestný čin příživnictví. Od této doby Česká republika

⁴² Avšak v této spojitosti nelze opomíjet princip trestního práva vyjádřený v § 12 odst. 1 a § 13 odst. 1 TZ, tedy že jen trestní zákon vymezuje trestné činy a stanoví trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit. V tomto ohledu lze tedy důvodně pochybovat, zdali zákon o potírání pohlavních nemocí může stanovit trestní odpovědnost za zřizování nevěstinců.

⁴³ Nicméně především obce mají možnost činnost směřující k provozování prostituce na svém území samy regulovat – více viz 4. kapitola.

⁴⁴ Podobně viz CHROMÝ: *Nejstarší řemeslo...*, s. 19.

⁴⁵ Zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 68/1957 Sb. účinném ke dni 30. 12. 1957 (dále jen „trestní zákon z roku 1950“).

⁴⁶ Nicméně se prostituci ani komunistickému režimu nepodařilo zcela vymýtit a na poč. 70. let 20. stol. „komunistické“ bezpečnostní složky registrovaly na území Prahy téměř 2.000 prostitutek. ČECH: *Zločin kolem nás*, s. 58.

⁴⁷ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 84/1990 Sb. účinném ke dni 29. 3. 1990 (tj. účinného do 1. 7. 1990), (dále jen „trestní zákon z roku 1961“).

⁴⁸ Ve stejném roce byla zrušena i represe homosexuální prostituce.

zaujímá k prostituci aboliční přístup, ačkoliv se již několik let objevují snahy o zavedení regulace prostituce⁴⁹, a kriminalizuje průvodní jevy prostituce upravené v současné době trestním zákoníkem.

⁴⁹ Více viz 5. a 7. kapitola.

3 Prostituce na mezinárodněprávní úrovni

Prostituce je společenským jevem a problémem, jehož řešení se nekoncentruje pouze na území jednotlivých států, ale významnou úlohu sehrávají i mezinárodní konvence a dokumenty, jež se otázkami prostituce s větší či menší měrou zabývají. Úvodem je třeba poznamenat, že prostituce jako taková není obecně mezinárodním právem zakázána. Problematiku prostituce zmiňuje několik mezinárodních smluv, z nichž příkladem lze uvést následující.

3.1 Vybrané mezinárodněprávní dokumenty

*Úmluva o právech dítěte*⁵⁰ je mezinárodní úmluva stanovující občanská, politická, ekonomická, sociální a kulturní práva dětí. Otázka dětské prostituce je upravena v čl. 34, který ukládá státům povinnost zajistit ochranu před sexuálním vykořisťováním dětí, následující článek pak upravuje problematiku únosů dětí a obchodování s dětmi. Navíc byl dne 26. 9. 2013 Českou republikou ratifikován *Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii*, který stanovuje závazné mezinárodní standardy směřující mimo jiné k potlačování a trestání činů spojených s prodejem dětí za účelem jejich sexuálního zneužívání a činů spojených s dětskou prostitucí a dětskou pornografií.⁵¹ Dle mého názoru byla ratifikace uvedeného dokumentu správným krokem směřujícím k represi dětské prostituce, neboť tuto formu prostituce není s ohledem na její závažnost vhodné regulovat, natož pak legalizovat.

I v *Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen*⁵² nalezneme zmínku o prostituci, a to právě ve vztahu k diskriminaci žen, když Úmluva v čl. 6 stanoví smluvním státům závazek směřující k potlačení obchodu se ženami a vykořisťování prostituce žen.

Nelze nezmínit *Úmluvu proti nadnárodnímu organizovanému zločinu*⁵³, jejíž součástí je *Protokol OSN o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi*⁵⁴. Tento protokol obsahuje první mezinárodně uznávanou definici obchodování

⁵⁰ Úmluva byla přijata Valným shromážděním Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) dne 20. 11. 1989, Úmluva je publikována pod č. 104/1991 Sb.

⁵¹ *Úmluva o právech dítěte* [online]. vlada.cz, 3. 10. 2008 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>.

⁵² Úmluva byla přijata Valným shromážděním OSN v roce 1979, Úmluva je publikována pod č. 62/1987 Sb. Více viz *Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen* [online]. vlada.cz, 25. 10. 2006 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen-19700/>>.

⁵³ Úmluva byla přijata dne 15. 11. 2000 na půdě OSN, Česká republika jí ratifikovala dne 24. 9. 2013.

⁵⁴ Protokol byl v České republice ratifikován již v roce 2002.

s lidmi⁵⁵, a tak účinně přispívá k potírání obchodu s lidmi, zejména pak se ženami a dětmi.

Dále se problematiku prostituce na mezinárodněprávní úrovni dotýká i Mezinárodní úmluva o potírání obchodu se ženami a dětmi⁵⁶, Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování⁵⁷, či Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním⁵⁸. Na poli Evropské unie pak zejména Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. 12. 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2004/68/SVV (dále jen „Směrnice o boji proti pohlavnímu zneužívání“) a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. 4. 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/629/SVV.

V souladu s výše uvedeným lze shrnout, že žádný ze jmenovaných mezinárodněprávních dokumentů neupravuje samostatně otázku prostituce, jež je dobrovolně provozovaná dospělou osobou. Je tomu tak, že prostituce je citlivé téma a je jen na státech, jaký přístup k ní zaujmou a jak ji právně upraví. Po bližším zkoumání můžeme z úmluv vytyčit dva hlavní okruhy, které mezinárodně upravují. Jedná se o problematiku dětské prostituce a pornografie a problematiku obchodu s lidmi.

Co se týče prvního okruhu, tak dle mého názoru, ho současná právní úprava respektuje, když trestní zákoník stíhá jednání, kterými dochází k naplňování dětské prostituce a dětské pornografie, a to zejména prostřednictvím trestných činů svádění k pohlavnímu styku, pohlavního zneužití, obchodování s lidmi, výroby a jiné nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie a dále také prostřednictvím trestných činů, které stíhají účast na pornografickém představení, ve kterém účinkuje dítě a navazování nedovolených kontaktů s dítětem.

Obdobné si dovolím říci i k problematice obchodu s lidmi, neboť mezinárodní definici obchodování s lidmi koresponduje i vymezení obsažené v rámci trestného činu obchodování s lidmi v § 168 trestního zákoníku.

Komplexně lze tedy konstatovat, že aktuální právní úprava vztahující se

⁵⁵ Obchodování s lidmi znamená „*najímání, přepravu, převoz, přechovávání nebo přijetí osob za účelem zneužívání za pomoci hrozby, použití síly nebo jiných forem donucení, za pomoci únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu bezbrannosti nebo pomocí předání nebo přijetí plateb či výhod, a to za účelem získání souhlasu osoby mající kontrolu nad jinou osobou.*“ Zneužívání pak zahrnuje přinejmenším zneužívání prostituce jiných, jiné formy sexuálního zneužívání... *Obchod s lidmi – Definice* [online]. mvcr.cz, [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-definice.aspx>>.

⁵⁶ Publikována pod č. 123/1924 Sb.

⁵⁷ Publikována pod č. 96/1927 Sb.

⁵⁸ Přijata Výborem ministrů dne 12. 7. 2007 a podepsaná dne 25. 10. 2007.

k problematice prostituce odpovídá mezinárodním závazkům plynoucím z výše uvedených mezinárodněprávních dokumentů. Nicméně to samé nelze říci o *Úmluvě o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob*, která nejvýznamněji ovlivňuje stav prostituce v České republice.

3.1.1 Úmluva o potlačování obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob

Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob (dále jen „Úmluva o prostituci“ nebo „Úmluva“)⁵⁹ byla sjednána Valným shromážděním OSN v roce 1949, v platnost vstoupila dne 25. 7. 1951, Československo k Úmluvě přistoupilo dne 14. 3. 1958. Česká republika je sukcesorem Úmluvy od 1. 1. 1993, přičemž nikdy nebyla vyhlášena ve Sbírce zákonů.

Úmluva zavazuje smluvní státy k vymýcení prostituce a obchodu s lidmi zejména tím, že ve svém čl. 1 a 2 ukládá smluvním státům povinnost trestat kuplířství a provozování a financování nevěstinců, a to i v podobě pronajímání budovy nebo jiného místa za účelem prostituce druhých osob. Nejzásadnější dopad má však čl. 6, který stanoví státům povinnost zrušit, změnit, popř. nepřijmout zákon, nařízení nebo administrativní postup, který by evidoval osoby provozující prostituci, umožňoval jejich registraci, stanovoval povinnost speciálních průkazů nebo ohlašovací povinnost či dozor nad nimi.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Úmluva má ryze represivní přístup k problematice prostituce a uvedený čl. 6 Úmluvy vylučuje jakoukoliv možnost přijetí zákona, jenž by prostituci reguloval, jelikož právě registrace prostitutek a dozor nad nimi jsou důležitými atributy, se kterými počítaly a počítají návrhy zákona o regulaci prostituce⁶⁰, a to nejen protože umožní kontrolu věku prostituujících osob, ale také zajistí jejich pravidelné zdravotní prohlídky. Pro přijetí zákona o regulaci prostituce, je tedy nutné, i s ohledem na zásadu mezinárodního práva *pacta sunt servanda*, nejprve vypovědět Úmluvu⁶¹, jinak dojde ze strany České republiky k porušení mezinárodněprávních závazků.⁶²

V této spojitosti je třeba uvést, že řada evropských států i světových velmocí k Úmluvě nikdy nepřistoupila, kupříkladu Spolková republika Německo, Rakousko, Holandsko, Spojené státy americké či Austrálie, z nichž mnoho⁶³ má fungující legislativu,

⁵⁹ FLEGL, Vladimír. *Významné mezinárodní dokumenty k ochraně lidských práv*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1998, s. 271 – 276.

⁶⁰ Vládní návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2005, návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce z roku 2010 a z roku 2013, tedy všechny návrhy zákonů o regulaci prostituce.

⁶¹ Zároveň s Úmluvou je třeba vypovědět i její Závěrečný protokol.

⁶² Vládní návrh na vypovězení Úmluvy byl předložen Poslanecké sněmovně ČR již v roce 2005, ale bezúspěšně.

⁶³ Z evropských právních řádů lze jmenovat rakouský, německý nebo holandský. Více viz kapitola 6.

kteřá umožňuje regulovat prostituci.⁶⁴ Zatímco problémy s prostitucí mají spíše země, které jsou nebo byly Úmluvou vázány, jako je Polsko, Maďarsko, ale i Česká republika.⁶⁵

Závěrem mohu jen říci, že Úmluva je, dle mého názoru, pro úpravu současné problematiky prostituce právně zastaralá, obsolentní a nevyhovuje potřebám aktuálního stavu prostituce, kdy se většinové názory přiklání k zavedení reglementačního přístupu státu k prostituci, a nikoliv k její represi a trestání, s čímž naopak počítá Úmluva. Regulace prostituce je však, jak již bylo výše uvedeno, spjata s evidencí prostituujících osob a kontrolou nad nimi, proto je potřebné nejprve Úmluvu vypovědět⁶⁶, což i já považuji za správný a efektivní krok.

⁶⁴ ŠKALOUD, Miroslav. *Jak v regulaci prostituce v ČR*. [online]. skaloud.net, 27. 1. 2005 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://info.skaloud.net/index.php3?act=stanoviska&display=1110>>.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ Dle čl. 25 Úmluvy je možné Úmluvu vypovědět, a to po 5 letech od nabytí její platnosti, písemným sdělením, přičemž výpovědní doba činí 1 rok, tedy bez jakýchkoliv obtížností. Problémem se však jeví nutnost získání souhlasu vlády a následně obou komor Parlamentu, který je vyžadován k výpovědi každé mezinárodní smlouvy (čl. 49 písm. e) Ústavy ČR – per analogiam), přičemž se jedná o prezidentskou smlouvu, tudíž by výpověď musela být učiněna ze strany prezidenta ČR.

4 Prostituce v platné právní úpravě České republiky

Problematika prostituce není v českém právním řádu komplexně legislativně upravená – regulovaná ani zakázaná, přesto ale existuje platná právní úprava, která na určité aspekty provozování prostituce dopadá. Úvodem je třeba uvést, že problematiku prostituce reflektují v současné době pouze čtyři právní předpisy, a to zákon o potírání pohlavních nemocí; zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“)⁶⁷; zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“) a samozřejmě trestní zákoník.⁶⁸

4.1 Právní úprava trestných činů doprovázejících prostituci

Skutečnost, že vlastní dobrovolné provozování prostituce dospělou osobou není trestně postižitelné, neznamená, že by činnosti související s prostitucí byly v rámci trestního práva opomenuty. Některé negativní jevy, které doprovázejí prostituci, počínaje zdravotními riziky⁶⁹, přes kriminální činnosti, až k ohrožování mravního vývoje dětí, jsou v rámci trestního práva upraveny a stíhány. Tyto trestné činy se dají rozvrhnout do tří základních skupin⁷⁰, a to na trestné činy páchané na osobách prostituci provozujících, trestné činy páchané osobami prostituci provozujícími a nakonec další trestné činy s prostitucí související.

4.1.1 Trestné činy páchané na osobách provozujících prostituci

V této kategorii trestných činů nalezneme převážně trestné činy spadající pod hlavu III. zvláštní části trestního zákoníku upravující trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, přičemž se jedná zejména o trestný čin kuplířství dle § 189, znásilnění dle § 185 či pohlavního zneužití dle § 187 TZ. Dále do této skupiny náleží trestné činy spadající pod hlavu II. díl I. zvláštní části trestního zákoníku obsahující trestné činy proti svobodě, v rámci kterých lze uvést trestný čin obchodování s lidmi dle § 168, zbavení a omezování osobní svobody dle § 170 a § 171, zavlčení dle § 172 či vydírání dle § 175 TZ. Nakonec sem spadají i trestné činy jako ohrožování výchovy dítěte podle § 201 nebo svádění k pohlavnímu

⁶⁷ Pro případ hlavního města Prahy zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ Nelze opomenout ani prameny ústavního práva, kdy na problematiku provozování prostituce dopadá zejména čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

⁶⁹ Je uváděno, že výskyt infekčních sexuálně přenosných chorob je u prostituujících osob ve vyšší hladině než u ostatní populace. CHROMÝ, Jakub. Sociální a zdravotní aspekty prostituce v kontextu právního řádu České republiky. *Zdravotnictví a právo*, 2007, roč. 11, č. 10, s. 24. Srov. se situací HIV/AIDS ve světě (např. Holandsko, Španělsko) - PLANT, Martin. *Aids, drugs, and prostitution*. London: Routledge, 1990, 213 s.

⁷⁰ Obdobné dělení viz také CHROMÝ, Jakub. Nad právním postihem provozování prostituce (nejen) dle návrhu trestního zákoníku. *Státní zastupitelství*, 2007, roč. 5, č. 9, s. 17.

styku podle § 202 TZ.⁷¹

Co se týče charakteru zmíněných trestných činů, tak lze říci, že i s ohledem na jejich zařazení v systematicce zvláštní části trestního zákoníku, se jedná o trestné činy společensky velmi závažné a nebezpečné.

4.1.2 Trestné činy páchané osobami prostituci provozujícími

V rámci této kategorie jsou nejčastějšími trestnými činy loupež dle § 173, krádež dle § 205, dále prostituce ohrožující mravní vývoj dětí dle § 190 či ohrožení pohlavní nemocí dle § 155 TZ.

Konkrétně v rámci deliktu loupeže jsou známé případy tzv. uspávaček. V souvislosti s nimi došlo k rozšíření definice násilí, která je v současnosti upravena ustanovením § 119 TZ, kdy trestný čin je spáchán násilím i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lstí nebo jiným podobným způsobem. Tzv. uspávačky pod záminkou prostituce vylákají klienta do bytu či na hotel, kde ho uspávacím prostředkem, zpravidla rohypnolem, zamíchaným do nápoje uspí, čímž ho lstí uvedou do stavu bezbrannosti, a následně ho „okradou“.⁷²

4.1.3 Další trestné činy související s prostitucí

Tyto trestné činy souvisejí s prostitucí hlavně přeneseně a nepřímou. Do této kategorie spadá např. nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283, šíření toxikomanie dle § 287, výtržnictví dle § 358 či opuštění dítěte dle § 195 TZ.

K trestnému činu výtržnictví je vhodné zmínit, že za specifických okolností může i samotné provozování prostituce naplnit skutkovou podstatu tohoto trestného činu. Jednalo by se zejména o situace, kdy by provozování prostituce veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném dosáhlo hranice hrubé neslušnosti.

4.1.4 Kuplířství

Trestným činem, jenž je s provozováním prostituce spjat nejvíce, je trestný čin kuplířství. Tento trestný čin postihuje osobu či osoby, které se na samotném provozování prostituce určitými způsoby podílejí, a to tak, že takovéto osoby přimějí, zjednají, najmou, zlákají nebo svedou jiné osoby k provozování prostituce, nebo kořistí z prostituce

⁷¹ Detailněji se budu zabývat jen některými z těchto a dále uvedených trestných činů, jelikož není v možnostech rozsahu této práce se zabývat všemi.

⁷² Dříve bylo toto jednání postihováno jen jako trestný čin krádeže. ŠÁMAL: *Trestní zákoník...*, s. 1306 – 1307.

provozované jiným. Z uvedeného vyplývá, že trestné jsou dva druhy jednání.

První skutková podstata⁷³ postihuje jednání spočívající v přiměnění, zjednání⁷⁴, najmutí a svedení jiného k provozování prostituce, přičemž tato jednání se podobají trestné součinnosti ve formě návodu, někdy s prvky donucení.⁷⁵ K naplnění této skutkové podstaty se nevyžaduje opakovanost, jako tomu je u druhé skutkové podstaty spočívající v kořistění z prostituce, postačí i pouhé jednorázové např. zjednání k poskytnutí sexuální služby, což konstatoval i Nejvyšší soud⁷⁶. Tento přístup se mi jeví jako rozumný, a to právě s ohledem na skutečnost, že k naplnění první skutkové podstaty se v zásadě vyžaduje jakýsi aktivnější přístup směřující k tomu, aby pachatel tedy tzv. kuplíř zlákal či zjednal či svedl jinou osobu k provozování prostituce, než je tomu u druhé skutkové podstaty, jež je v tomto ohledu daleko „pasivnější“.

Tímto se dostáváme ke druhé skutkové podstatě⁷⁷, která sankcionuje kořistění z prostituce provozování jiným, přičemž toto jednání je obdobou podílnictví.⁷⁸ K naplnění znaku „kořistí“ z prostituce není třeba, aby pachatel výslovně vyžadoval nebo vynucoval hmotný prospěch z prostituce jiného, ale postačí opakované přijímání úplaty za to, že umožňuje provozování prostituce.⁷⁹ Jedná se o situace, z nichž lze jasně dovodit, že pachatel využívá vědomě svého vztahu k osobě provozující prostituci, přičemž je nepodstatné, zdali finanční prospěch přijímá přímo od osob provozujících prostituci nebo od jejich zákazníků, postačí jen to, že ví, že peníze pocházejí z prostituce.⁸⁰ Navíc trestní zákoník v základní skutkové podstatě nepožaduje dosažení určité hranice majetkového prospěchu či zisku získaného z prostituce provozované jiným.⁸¹

Závěrem je vhodné ještě poznamenat, že pachatelem jsou vedle tzv. pasáků nezřídka i manželé či partneři prostitutek⁸², kteří prostituující osoby sužují a vydírají. Bohužel v rámci

⁷³ Ust. § 189 odst. 1 alinea 1.

⁷⁴ Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1415/2009 se zjednáním rozumí uzavření dohody mezi kuplířem a osobou provozující prostituci, kdy se samozřejmě může jednat i o dohodu konkludentní, což je samozřejmě běžnější.

⁷⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*, 5. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 272 - 273. Podobně ŠÁMALOVÁ Milada. In ŠÁMAL: *Trestní zákoník...*, s. 1871 - 1874. Jedná se o tzv. pasáky, osoby zprostředkovávající prostitutky apod.

⁷⁶ V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 4 Tdo 245/2009.

⁷⁷ Ust. § 189 odst. 1 alinea 2.

⁷⁸ JELÍNEK: *Trestní zákoník...*, s. 272 - 273. Podobně ŠÁMALOVÁ Milada. In ŠÁMAL: *Trestní zákoník...*, s. 1871 - 1874. Jedná se nejen o tzv. pasáky, ochrance, ale i o osoby poskytující ubytování za účelem prostituce, řidiče, kteří vozí prostitutky, recepční na hotelech, jež umožňují provozování prostituce v hotelu apod.

⁷⁹ Dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 4. 1977, sp. zn. 11 Tz 17/77.

⁸⁰ Dle usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 6. 2005, sp. zn. 7 To 201/2005.

⁸¹ Dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1415/2009.

⁸² Např. druh přiměl a nutil svou družku k provozování prostituce pod pohrůzkami zbití - usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 8. 1994, sp. zn. 4 To 518/94.

páchání tohoto trestného činu jsou ze strany kuplířů běžné nátlakové formy citového i fyzického zneužívání vůči osobám v prostituci, leckdy v podobě násilí.⁸³

4.1.5 Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí

Trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí⁸⁴, je trestným činem, který kriminalizuje určitý segment osob provozujících prostituci, zejména pouliční, přičemž trestní postih je vymezen místem jejího uskutečnění.⁸⁵ Na druhou stranu je tento trestný čin zaměřen na ochranu nerušeného mravního vývoje dětí, jelikož právě děti jsou provozováním prostituce ovlivněny nejčastěji nepřímo, jejím spatřováním, a mohou tímto vlivem získat představu, že prostituce je něco normálního a „nezávadného“.

Trestným činem prostituce ohrožující mravní vývoj dětí jsou postihovány případy dvojího druhu. Skutková podstata uvedená v prvním odstavci zahrnuje postih osoby, která provozuje prostituci *v blízkosti školy, školského nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro pobyt nebo návštěvu dětí*. Naproti tomu skutková podstata uvedená ve druhém odstavci dopadá na jednání pachatelů, zejména kuplířů, kteří zajišťují provozování prostituce v blízkosti výše uvedených míst, přičemž trestní zákoník uvádí demonstrativně dva způsoby, a to organizování a střežení, jedná se tedy o formu trestné součinnosti v podobě organizátorství, jež je v tomto případě samostatným trestným činem.

Co se týče výše uvedeného místního vymezení, tak pojem školy a školského zařízení vymezuje § 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, přičemž jinými místy, které jsou vyhrazené pro pobyt nebo návštěvu dětí se rozumí např. dětská hřiště, dětské koutky, rekreační tábory⁸⁶. Avšak určitý problém představuje výklad znaku „v blízkosti“, kdy tento je značně neurčitý a nejasný a záleží na konkrétní interpretaci soudu, jak ho v daném případě zhodnotí⁸⁷. Pro potřeby trestního práva, a to zejména s ohledem na zásadu *nullum crimen sine lege*, by bylo vhodnější, aby znak „v blízkosti“ byl blíže definován v textu trestního zákoníku anebo nahrazen, kupř. přesně danou vzdáleností nebo jasným vymezením s místním určením, že se

⁸³ Tyto závěry plynou z britské studie, jež zkoumala kuplířství a prostituci. V některých případech kuplíři nahrazují násilí závislostí osob v prostituci na drogách, čímž si vynucují jejich poslušnost. MAY, Tiggey. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002, s. 5 - 6.

⁸⁴ Tento trestný čin je relativně novým, který předchází právní úprava neznala. Jeho právní úprava byla inspirována německým trestním zákoníkem. Viz GRIVNA, Tomáš. In ŠÁMAL: *Trestní zákoník...*, s. 1875 – 1876.

⁸⁵ Podobně viz CHROMÝ: *Nejstarší řemeslo...*, s. 21.

⁸⁶ GRIVNA, Tomáš. In ŠÁMAL: *Trestní zákoník...*, s. 1876 – 1877.

⁸⁷ Podobně viz GRIVNA, Tomáš. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti v novém trestním zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 16, č. 10, s. 72. Nebo JELÍNEK: *Trestní zákoník...*, s. 273 – 274.

jedná např. o areál školy, přilehlé komunikace a jejich bezprostřední okolí. Také s ohledem na relativně přísný trest, který pachateli hrozí za spáchání, a na druhé straně s přihlédnutím k zásadě společenské škodlivosti a subsidiarity trestní represe⁸⁸ by bylo vhodné doplnit i časové určení, neboť v nočních hodinách se děti zpravidla v místech shora uvedených nezdržují, a tak nemůže dojít k ohrožení jejich mravního vývoje.

4.1.6 Svádění k pohlavnímu styku, ohrožování výchovy dítěte

Podobně jako výše uvedený trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, tak i trestný čin svádění k pohlavnímu styku a ohrožování výchovy dítěte jsou trestnými činy, které v sobě obsahují aspekt zvláštní ochrany dětí a chrání je před jednáními, jež směřují k jejich mravnímu ohrožení, v tomto případě zejména v podobě dětské prostituce. Oba trestné činy jsou upraveny v hlavě IV. zvláštní části TZ obsahující trestné činy proti rodině a dětem.

Trestný čin svádění k pohlavnímu styku kriminalizuje především zákazníky, kteří využívají prostitutek a prostitutů mladších 18 let, tedy dětí.⁸⁹ Osoba mladší 18 let, která byt by sama sexuální služby nabízela, tak je, na rozdíl od jejího klienta, beztrestná.⁹⁰ Z ustanovení tohoto trestného činu plyne, že nabídka, slib nebo poskytnutí plnění musí být učiněno buď přímo dítěti, nebo jiné osobě, přičemž trestný čin je spáchán již okamžikem přednesení tohoto návrhu, aniž by došlo k jeho akceptaci.

Co se týká trestného činu ohrožování výchovy dítěte, tak znak ohrožení rozumového, citového nebo mravního vývoje dítěte je naplněn, osvojuje-li si dítě v důsledku jednání pachatele škodlivé návyky, sklony nebo zájmy, které vedou zpravidla k jeho morálnímu úpadku.⁹¹ Lze si představit tzv. pasáka nebo rodiče, jenž se sám žíví prostitucí, v situaci, kdy svádí či umožní svému dítěti vést nemravný život v podobě provozování prostituce, popřípadě umožní dítěti opatřovat si pro sebe nebo právě pro rodiče prostředky tímto zavrženímhodným způsobem.

Podobný ráz směřující k ochraně dítěte v souvislosti s provozováním prostituce je možné spatřovat i v trestných činech pohlavního zneužití dle § 187 TZ⁹² či opuštění dítěte dle § 195 TZ⁹³.

⁸⁸ Dle § 12 odst. 2 TZ.

⁸⁹ Podobně viz CÍSAŘOVÁ, Dagmar. K novým aspektům postihu prostituce (ratio legis § 217a a 217b trestního zákona). *Trestní právo*, 2004, roč. 9, č. 6, s. 17. Nebo MITLÖHNER: *K pojmu prostituce...*, s. 3 - 4.

⁹⁰ V souladu s § 203 TZ nemůže být trestný ten, k jehož ochraně je příslušné ustanovení stanoveno.

⁹¹ JELÍNEK: *Trestní zákoník...*, s. 292 – 294.

⁹² Je možné si představit klienta, který využije osobu v prostituci mladší 15 let, tj. vykoná s ní soulož nebo ji jinak sexuálně zneužije.

⁹³ Například v případě, že matka prostitutka opustí své dítě a tím ho vystaví nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví.

Blízkou souvislost s výše uvedenými trestnými činy, které mají za cíl chránit děti především před jejich účastí na dětské prostituci, mají i trestné činy, jež směřují k potírání dětské pornografie. Mezi tyto trestné činy spadá zejména trestný čin výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií dle § 192 a zneužití dítěte k výrobě pornografie dle § 193 TZ. A dále také trestný čin podle § 193a, který stíhá účast na pornografickém nebo jiném obdobném představení, ve kterém účinkuje dítě a trestný čin podle § 193b TZ, jež trestá navazování nedovolených kontaktů s dítětem. Tento trestný čin stíhá osobu, která dítěti mladšímu patnácti let navrhne setkání v úmyslu spáchat na něm trestný čin pohlavního zneužití, výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie a svádění k pohlavnímu styku, popř. jiný trestný čin se sexuální pohnutkou. V souladu s výše uvedenou Směrnicí o boji proti pohlavnímu zneužívání se trestných činů dle § 193a a § 193b dopustí nejen ten, kdo se účastní na živém představení nebo ten, kdo „naživo“ navazuje nedovolené kontakty, ale i ten, kdo tak činí prostřednictvím informačních či komunikačních technologií.

4.1.7. Obchodování s lidmi, zavlčení, omezování a zbavení osobní svobody

Trestné činy obchodování s lidmi, zavlčení, omezování osobní svobody a zbavení osobní svobody jsou trestnými činy proti svobodě, které trestní zákoník upravuje v hlavě II., přičemž tyto představují velký zásah do osobní svobody jedinců provozujících prostituci nebo případně těch, kteří k ní jsou teprve nuceni, a to konkrétně v podobě zásahu do svobody pohybu a pobytu.

Obchodování s lidmi v souvislosti s prostitucí se nejčastěji děje tak, že tzv. pasák vydá či přijme dítě⁹⁴ nebo osobu starší 18 let⁹⁵, aby ho nebo jí bylo užito jiným k pohlavnímu styku nebo jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování, přičemž v případě osoby starší 18 let se trestní postih váže na použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužití omylu, tísní nebo závislosti. K tomuto je vhodné uvést, že případný souhlas ženy k takovému jednání či skutečnost, že žena jedná dobrovolně, je irelevantní a nezbavuje pachatele trestní odpovědnosti.⁹⁶ Odstavec 3 pod písmenem d) pak obsahuje kvalifikovanou skutkovou podstatu, kdy pachatel je veden úmyslem, aby jiného bylo užito k prostituci.

Blízký charakter má i trestný čin zavlčení, kdy je osoba zavlčena z ciziny do České

⁹⁴ Dle § 168 odst. 1 TZ.

⁹⁵ Dle § 168 odst. 2 TZ.

⁹⁶ V souladu s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 1995, sp. zn. 1 Tz 6/95. Mnohdy jsou ženy zlákány vidinou snadného výdělku, kdy nejčastějšími záminkami pasáků jsou dobře placené práce na pozici barmanek či společnic. Více viz *Obchod s lidmi – Popis situace v obchodu s lidmi* [online]. mvcr.cz, [cit. 14. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-popis-situace-v-obchodu-s-lidmi-979350.aspx>>.

republiky nebo naopak a následně je nucena k prostituci.

Trestných činů omezování osobní svobody a zbavení osobní svobody se dopouštějí zejména ti, co prostituující osoby proti jejich vůli zadržují a omezují, zejména tedy kuplíři a jejich „pomocníci“.

4.2 Související procesněprávní úprava

S ohledem na shora vymezené trestné činy, mám za to, že by bylo příhodné krátce pojednat i o právní úpravě spojené s jejich vyšetřováním a zejména dokazováním. Jak bylo již výše uvedeno, tak samotná prostituce není trestná, a proto ji nelze trestně stíhat. Trestně stíhat a vést trestní řízení lze však proti trestným činům, jež s prostitucí souvisejí, z nichž lze vytknout zejména obchodování s lidmi včetně nucené prostituce a kuplířství. Bohužel je třeba podotknout, že se jedná o trestné činy, které jsou velmi těžce odhalitelné a prokazatelné. Jedním z důvodů je skutečnost, že osoby v prostituci, které jsou v případě trestných činů kuplířství a obchodování s lidmi v postavení hlavních svědků a nezřídka osob poškozených, jejichž výpovědi jsou pro prokázání těchto činů zásadními, jsou pod zvýšeným emočním napětím a strachem z kuplířů, a proto leckdy své původní výpovědi mění či „stahují“.⁹⁷

Ke vzniku trestní odpovědnosti pachatele za spáchaný trestný čin je třeba především prokázat naplnění všech znaků skutkové podstaty daného trestného činu. Dokazování se děje v souladu s § 89 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“ nebo „TŘ“), kdy za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci.⁹⁸ V případě kuplířství a obchodování s lidmi je vhodné provést v první řadě výslech obviněného, tedy potencionálního kuplíře, dle § 91 a násl. TŘ, přičemž v souladu s § 92 odst. 1 nesmí být obviněný žádným způsobem donucován k výpovědi či doznání. Dále také výslech svědků podle § 101 a násl. TŘ, kdy jimi nejčastěji budou osoby provozující prostituci pod vlivem nebo donucením obviněného.

Během trestního řízení může být provedena i domovní prohlídka či prohlídka jiných prostor a pozemků dle § 82 a násl. TŘ, a to jen je-li důvodné podezření, že v těchto prostorách je věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení.⁹⁹ Bude se jednat zejména o prostory, kde je provozována prostituce. Orgány činné v trestním řízení si tímto zejména obstarávají materiální důkazní prostředky. V případě kuplířství a obchodování s lidmi může dojít také

⁹⁷ Podobně viz CHMELÍK, Jan. Formy a právní aspekty prostituce. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. 47. č. 4, s. 66 – 67.

⁹⁸ PÚRY, František. In ŠÁMAL, Pavel (ed.) *Trestní řád: komentář I., II., III. díl*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1334. Také JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 392 - 393.

⁹⁹ ŠÁMAL: *Trestní řád ...*, s. 1114.

k použití násilí, kdy osoby mohou být k prostituci nuceny právě násilím, proto je vhodné provést prohlídku jejich těl dle § 114 TŘ.

Nelze opomíjet ani skutečnost, že trestné činy související s prostitucí a jejím organizováním, zejména obchodování se ženami a kuplířství, jsou často páčány nejen v rámci organizované skupiny, ale i v rámci organizované zločinecké skupiny dle § 129 TZ. Dochází tak k páčání organizovaného zločinu, kdy právě organizování prostitute a obchod s lidmi patří mezi nejrozšířenější formy činností organizovaného zločinu.¹⁰⁰ Během vyšetřování a dokazování se proto mohou využívat i operativně pátrací prostředky podle § 158b a násl. TŘ, jako je sledování osob či věcí.¹⁰¹ Dále je možné využít odposlech a záznam telekomunikačního prostředku dle § 88 a násl. TŘ. Také se může uplatnit institut tzv. spolupracujícího obviněného dle § 178a TŘ, přičemž v případě splnění požadavků se označení obviněného jako spolupracující promítne při ukládání trestu, a to zejména jako polehčující okolnost dle § 41 písm. m) TZ, nebo v možnosti mimořádného snížení trestu odnětí svobody dle § 58 odst. 4 TZ. Případně je-li to potřeba k objasnění trestné činnosti, lze dočasně odložit trestní stíhání dle § 159b TŘ.

Z uvedeného tak vyplývá, že vyšetřování a prokazování trestných činů souvisejících s prostitucí vykazuje své specifické rysy a je mnohdy velmi obtížné.

4.3 Právní úprava prostitute mimo oblast trestního práva

Ačkoliv je tato práce zaměřena na prostituci z pohledu trestního práva, je vhodné stručně shrnout i úpravu prostitute v jiných právních odvětvích.

4.3.1 Správní právo

V oblasti práva správního lze provozování prostitute postihovat jako přestupek dle zákona o přestupcích, konkrétně podle § 47, který upravuje přestupky proti veřejnému pořádku, kam patří rušení nočního klidu či vzbuzování veřejného pohoršení¹⁰², přičemž za tento přestupek lze dle § 47 odst. 2 uložit finanční sankci. Dále existují doporučení, která směřují ke změně úpravy provozu na pozemních komunikacích¹⁰³ tak, aby možní klienti,

¹⁰⁰ *Co je organizovaný zločin* [online]. policie.cz, [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>>.

¹⁰¹ Ustanovení trestního řádu doplňují ještě podpůrné operativní pátrací prostředky stanovené v § 72 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Polici České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰² Ust. § 47 odst. 1 písm. b) či c) zákona o přestupcích.

¹⁰³ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“).

nemohli na místech, kde dochází k častému nabízení prostituce zastavit a dané ženy odvést.¹⁰⁴ Nerespektování dopravních značek by bylo sankcionováno jako přestupek dle zákona o silničním provozu. Otázkou ale zůstává, zda by tento postup byl efektivním, stěžejní by musely být časté kontroly ze strany policie, což je předpokladem i u prvně zmíněných přestupků, nebo zainteresovanost občanů směřující k ohlašování takovýchto přestupků.

4.3.2 Zákon o obcích

Obce mohou do určité míry regulovat provozování prostituce na svém území, a to zejména proto, že v jejich působnosti je prostituce nejvíce rozšířená. Obce jsou oprávněné dle § 10 zákona o obcích vydávat obecně závazné vyhlášky (dále jen „OZV“)¹⁰⁵, ve kterých mohou stanovit, že určité činnosti narušující veřejný pořádek, dobré mravy a ochranu bezpečnosti, zdraví a majetku lze vykonávat jen na jasně vymezených místech a v čase určeném, nebo v rámci OZV mohou naopak určité činnosti na jasně určených místech zakázat. Je zřejmé, že samotné nabízení sexuálních služeb natož pak sama realizace na zakázaných místech OZV určených je nepochybně narušením veřejného pořádku.¹⁰⁶ Nerespektování OZV lze pak postihovat jako přestupek dle § 46 odst. 2 zákona o přestupcích.

OZV se jeví, jako velmi účinný nástroj při aspoň částečném regulování prostituce, ale i zde se vyskytly problémy, z nichž některé byly řešeny i na úrovni Ústavního soudu.¹⁰⁷

4.4 Zhodnocení

V rámci této kapitoly byly shrnuty a rozebrány základní charakteristiky právní úpravy prostituce. Ačkoliv se na první pohled jeví tato úprava jako v zásadě chvalitebná, jelikož nabízí možnost určitého omezování prostituce v rámci trestního či správního práva a prostřednictvím OZV, tak na druhý pohled je nedostačující, neboť neupravuje samu podstatu a základní aspekty a podmínky provozování prostituce.

¹⁰⁴ *Prostituce a obecně závazné vyhlášky obcí* [online]. mvcr.cz, [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-a-obecne-zavazne-vyhlasky-obci.aspx>>.

¹⁰⁵ Tamtéž. Příklad OZV např. OZV hlavního města Prahy č. 11/2005 Sb. hl. m., kterou se stanoví zákaz nabízení erotických vystoupení nebo erotických služeb, ve znění pozdějších předpisů. Více ŠTEFANOVÁ, Alexandra. Prostituci zákon nezakazuje ani nepovoluje. *Veřejná správa*, 2006, roč. 17, č. 3, s. 12 – 21.

¹⁰⁶ Viz CHROMÝ: *Nad právním postihem...*, s. 16.

¹⁰⁷ Obecní zastupitelstva zakazovala provozování prostituce na celém území obce anebo jednoznačně nespécifikovala místa, kde lze tuto činnost vykonávat. Tyto OZV tak Ústavní soud z důvodu přílišné obecnosti rušil. Nicméně zlom nastal v roce 2007, kdy Ústavní soud svým náleženem ze dne 8. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 69/2004 uvolnil obcím cestu i k plošnému zakazu nabízení a poskytování sexuálních služeb na místech veřejně přístupných, což bylo potvrzeno i dalším náleženem Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 10/2006.

5 Aktuální situace prostituce v České republice

5.1 Současná situace prostituce v ČR

Prostituce je jev, se kterým se i v dnešní době lidská společnost setkává, a to ať přímo – samotným využíváním nebo poskytováním těchto služeb, či nepřímo – v rámci každodenního cestování po silničních tazích nebo i pouhým využíváním tisku a jiných medií, které obsahují rubriky s nabídkou sexuálních služeb.

Rozsah provozování a využívání prostituce v současných letech není konstantní, dalo by se předpokládat, že mírně klesá, ale trend je poněkud jiný. Prostituce se v posledních letech výrazně rozrostla. V roce 1993 Ministerstvo vnitra ČR odhadovalo počet osob v prostituci pouze na 650 v Dubí a 10.000 až 20.000 v Praze.¹⁰⁸ V roce 1999 v rozmezí mezi 15.000 až 25.000, z nichž 6.000 mělo pracovat v klubech a 4.000 až 5.000 v pouliční prostituci.¹⁰⁹ V roce 2003 byl počet prostitutek odhadován dle dat Českého statistického úřadu pouze na 9.741 a výdělky z prostituce dosahovaly téměř 8, 7 miliard Kč.¹¹⁰ Nicméně nevládní organizace uvádějí jejich počty až trojnásobně větší, kupříkladu katolická nevládní organizace Magdala odhadovala v roce 2008 jejich počet na 30.000.¹¹¹ Navíc ze závěrů výzkumů Petra Weisse a Jaroslava Zvěřiny lze zaznamenat, že zkušenosti mužů s komerčním sexem se zvyšují.¹¹² Lze ale konstatovat, že tyto údaje nejsou definitivní, a to proto, že je těžko možné pokrýt celou populaci a navíc přesné určení počtu prostituujících osob je taktéž nemožné, jelikož tyto nepodléhají registraci.

Podobně je obtížné i zobecnit, které osoby v prostituci jsou nejtypičtější. Co se týče průměrného věku prostituujících osob, lze tento odhadovat v rozmezí mezi 21 až 35 lety.¹¹³ Vzdelanost je rozdílná, zatímco osoby v sex-klubech mají často vzdělání s maturitou, tak

¹⁰⁸ HAVELKOVÁ, Barbara, BELLAK – HANČILOVÁ Blanka. *Co s prostitucí? Veřejné politiky a práva osob v prostituci*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 2014, s. 88.

¹⁰⁹ ŠKALOUD, Miroslav. *Jak v regulaci prostituce v ČR*. [online]. skaloud.net, 27. 1. 2005 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://info.skaloud.net/index.php3?act=stanoviska&display=1110>>.

¹¹⁰ Více viz VOPRAVIL, Jiří. *Nelegální ekonomika v ČR* [online]. czso.cz, 9. 6. 2005 [cit. 12. 3. 2014]. Dostupné na <http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/nelegalni_ekonomika_v_cr_09_06_2005>.

¹¹¹ *Kolik je v Česku prostitutek? Možná až třicet tisíc* [online]. týden.cz, 30. 7. 2007 [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/kolik-je-v-cesku-prostitutek-mozna-az-tricet-tisic_17543.html#.VOXnEC6s3SY>.

¹¹² Výzkum byl prováděn v roce 1993 a 1998. V roce 1993 kladně odpovědělo 9 % mužů a v roce 1998 14 % mužů. WEISS, Petr; ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. 1. vydání. Praha: Portál, 2001, s. 89.

¹¹³ Získáno z Výroční zprávy nevládní organizace Rozkoš bez rizika za rok 2013 (rok 2014 zatím není dostupný), nejžádanějšími jsou však ženy ve věku mezi 21 - 25 let. *Výroční zpráva nevládní organizace Rozkoš bez rizika za rok 2013*. [online]. rozkosbezrizika.cz, 7. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/vyrocní-zprava-r-r-2013/detail>>.

v pouliční prostituci není výjimkou nedokončené základní vzdělání.¹¹⁴ Co se týká pohlavně přenosných chorob, tak ze závěrů testů provedených nevládní organizací Rozkoš bez rizika vyplývá, že počet zachycených případů HIV pozitivitu je konstantní, zůstává od roku 2012 na třech případech za rok.¹¹⁵ Horší situace je v nakažení syfilidou, kdy v roce 2013 byla syfilis pozitivní každá 71. vyšetřená.¹¹⁶ Naproti tomu typický klient prostituce je 35 let starý a ženatý muž, tedy běžný občan s trvalou prací a dlouhodobým vztahem.¹¹⁷

Klesající ráz však můžeme v poslední době zaznamenat v pouliční prostituci, která je nejrizikovější a nejnebezpečnější formou prostituce, naopak rozmach je v prostituci barové a bytové.¹¹⁸ Tato tendence je nejspíše způsobena OZV, kdy obce mají od roku 2007 možnost kompletně zakázat provozování pouliční prostituce na svém území.¹¹⁹ Určitý vliv má i rozvoj komunikačních technologií, kdy prvotní kontakt mezi klienty a osobami provozujícími prostituci může nastat, bez toho aby se fyzicky setkali. Dále zde působí i měnící se charakter poptávky ze strany zákazníků.

Zaměříme-li se na efektivnost trestní represe směřující vůči osobám, jež prostituci provozují nebo organizují, tak v prvé řadě můžeme jmenovat trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí. V tomto případě se trestní represe a její efektivnost stupňuje. V prvním roce existence tohoto ustanovení, tedy v roce 2010, byl zaznamenán pouze jeden případ odsouzení. V roce 2011 pak žádný. A v roce 2012 bylo zjištěno už 7 případů.¹²⁰

Opačně je tomu u trestného činu kuplířství a obchodování s lidmi. V roce 2010 bylo celkem vyřízeno 36 případů trestného činu kuplířství, v roce 2011 pak 57 případů a v roce 2012 celkem 77 případů, přičemž nejčastějším trestem je trest odnětí svobody podmíněně odložený. Na první dojem se jeví, že trestní represe kuplířství stoupá, nicméně s porovnání s lety předchozími, kdy v roce 2009 bylo vyřízeno celkem 94 případů a v roce 2008 dokonce

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ HAVELKOVÁ: *Co s prostitucí? ...*, s. 93.

¹¹⁸ Počet žen poskytujících sexuální služby na privátech se v roce 2013 významně zvýšil na 12,2 %, což je dvojnásobně více než v roce 2011, kdy počet žen na privátech činil pouze 6,1 %. *Výroční zpráva nevládní organizace Rozkoš bez rizika za rok 2013*. [online]. rozkosbezrizika.cz, 7. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/vyrocní-zprava-r-r-2013/detail>>.

¹¹⁹ Mnoho obcí, včetně Prahy, zcela zakázalo výkon prostituce na svém území. Porušení tohoto zákazu vyplývající z OZV, je pak sankcionováno jako přestupek postihnutelný pokutou. Obce skutečně sankcionují toto porušení a ukládají pokuty, nicméně ty jsou těžko vymahatelné. Např. PRZECZEK, Petr. *Prostitutky dluží v Chebu 1,3 milionu na pokutách* [online]. chebskydenik.cz, 18. 3. 2009 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <http://chebsky.denik.cz/zpravy_region/cheb_prostitute20090317.html>.

¹²⁰ *Statistické ročenky kriminality – za rok 2010, 2011 a 2012* (rok 2013 není v současnosti dostupný) [online]. justice.cz, [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>.

131 případů¹²¹, tomu tak není. Navíc s ohledem na velké množství sex-klubů po celé České republice¹²², lze usuzovat, že tento fakt je způsoben zejména absencí zásahů právě proti těmto podnikům ze strany Policie České republiky.

Co se týká trestného činu obchodování s lidmi, tak počet vyřízených případů je v zásadě konstantní, mírně stoupající, nicméně celkově nízký. V roce 2010 bylo vyřízeno pouze 15 případů, v roce 2011 pak 33 případů a v roce 2012 celkem 35 případů.¹²³

Záležitosti spojené s problematikou komerčního sexu jsou řešeny ve spolupráci státních institucí a neziskových organizací. Tyto nevládní organizace mají s problematikou prostituce, se zdravotními a sociálními riziky s ní spojenými nejkompaktnější zkušenosti, nicméně nemohou nahradit nedostačující činnost státních orgánů, mohou ji pouze doplnit.¹²⁴ Konkrétně v České republice působí několik organizací věnujících se prostituci a zejména osobám prostituci provozujícím. Mezi nejaktivnější patří spolek Rozkoš bez rizika a obecně prospěšná společnost La Strada, dále můžeme jmenovat neziskovou organizaci Magdala.¹²⁵

5.2 Zhodnocení současné situace prostituce v ČR

Co se týče názorů společnosti na prostituci, tak tyto jsou různé. V zásadě se střetává tolerantní přístup společnosti k prostituci či jakési přehlížení s názory, které považují prostituci za ostudu národa a vidí v ní ohnisko pohlavně přenosných chorob a kriminality.¹²⁶ V českém veřejném prostoru můžeme identifikovat v podstatě čtyři postoje k řešení problematiky prostituce. První, represivní, postoj obhajuje zákaz veškeré prostituce formou kriminalizace, tento je naštěstí pouze menšinový. Druhým je postoj regulační, směřující k regulaci a legalizaci prostituce. „Proregulační“ postoj je převažujícím, je podporován ze strany obcí a měst, ale i z řad akademiků a právě on byl cílem návrhů zákonů směřujících k úpravě prostituce.¹²⁷ Třetím je naopak postoj „antiregulační“, který v zásadě zdůrazňuje setrvání v dosavadním stavu. Posledním přístupem je přístup nový, který je více liberalizační

¹²¹ *Statistické ročenky kriminality – za rok 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012*. Tamtéž.

¹²² Počet sex-klubů a podobných erotických podniků se odhaduje v České republice na 800, kdy tento nadále stoupá. ČTK. *Za drogy a prostituci dali Češi předloni 24 miliard* [online]. financninoviny.cz, 12. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015] Dostupné na <<http://www.financninoviny.cz/zpravy/za-drogy-a-prostituci-dali-cesi-predloni-24-miliard-ke/1134021>>.

¹²³ Pro srovnání v roce 2008 bylo vyřízeno 22 případů v roce 2009 29 případů. *Statistické ročenky kriminality – za rok 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012*. [online]. justice.cz, [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>.

¹²⁴ Podobně MITLÖHNER: *Vybrané aspekty...*, s. 17.

¹²⁵ Více viz <<http://www.rozkosbezrizika.cz>>; <<http://www.strada.cz>>; <<http://www.charita.cz/ocharite/adresar/?s=magdala-pomoc-obetem-obchodovani-s-lidmi-a-nucene-prostituce>>.

¹²⁶ K názoru na prostituci srov. CHMELÍK: *Mravnost, pornografie...*, s. 62 – 63. Autor zastává názor, že nahlížení společnosti na problematiku prostituce je spíše negativní.

¹²⁷ HAVELKOVÁ: *Co s prostitucí? ...*, s. 120 – 121.

než přístup regulační, a vykazuje větší pochopení k osobám v prostituci.¹²⁸

Pokud shrneme to, co již bylo výše uvedené, tak Česká republika zastává k problematice prostituce aboliční přístup, kdy provozování prostituce není na jedné straně ani trestné, trestnými mohou být pouze některé negativní jevy, které prostituci doprovázejí, na druhé straně ani komplexně regulované. Situace je to tedy poněkud „nehybná“ a kontroverzní. Negativní názory a doprovodné problémy prostituce, jako je obchod s lidmi, kuplířství, ohrožování mravnosti či obrovské toky nezdaněných příjmů¹²⁹, jasně vyjadřují nutnost s dosavadní situací něco učinit a hledají odpověď na otázku, proč více jak desetileté snahy o regulaci prostituce jsou legislativně neúspěšné. Nadto nelze přehlížet ani osoby provozující prostituci, zejména ty, které jsou k prostituci nuceny. Stát se nezajímá o jejich skutečnou situaci, perspektivu a práva, navíc jejich bezpečnost je chráněna velmi nedostatečně. Pozitivní na této situaci je možná jen jakási otevřenost prostituce pro její zákazníky, tedy to, že prostituce není zakázána a oni jako klienti k ní mají volný přístup, a to bez jakýchkoliv „právních rizik“. Těžko lze ale najít další klady mimo možnou námitku, že je to stav, který do určité míry funguje, a to za pomoci neziskových organizací. Prostituce tedy představuje závažný společenský problém, který s sebou nese řadu negativních důsledků, a současný přístup státu k problematice prostituce bohužel nezaručuje její vyřešení a konsolidování.

¹²⁸ Tento přístup vychází z návrhu zákona o toleranci poskytování sexuálních služeb, který byl předložen v červnu roku 2013 Poslanecké sněmovně, nicméně vláda s tímto návrhem vyjádřila nesouhlas a jeho projednávání bylo ukončeno s koncem volebního období. Návrh zákona je dostupný na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=1100&CT1=0>.

¹²⁹ K otázce zdaňování příjmů plynoucích z prostituce bych uvedla jen to, že osoba provozující prostituci může i nyní být jinou osobou samostatně výdělečně činnou, navíc příjmy z této činnosti podléhají dani z příjmů i dnes. Více viz KOLMAN, Petr. Prostituci lze zdanit již dnes. *Veřejná správa*, roč. 17, č. 7, s. 29.

6 Komparace se zahraniční právní úpravou

Prostituci v současné době určitým způsobem právně upravují prakticky všechny státy. Právní úprava prostituce nejenže ovlivňuje charakter trhu se sexuálními službami v dané zemi, ale je také jedním z faktorů, který ovlivňuje přinejmenším v normativní rovině přístup společnosti k problematice prostituce a jejímu vlivu na morálku a veřejný pořádek.

Úvodem bych chtěla stručně zmínit dva modely právní úpravy prostituce, které jsou v současnosti v evropském prostoru zásadními a navzájem velmi odlišnými.¹³⁰ Jedná se o právní úpravu prostituce ve Švédsku a v Holandsku.

Ve Švédsku je od roku 1999 platný a účinný zákon zakazující nákup sexuálních služeb. Tento zákon kriminalizuje poptávku po prostituci, tedy zákazníky, nikoliv osoby v prostituci. Osobě, která získá sexuální služby za úplatu, hrozí peněžitý trest případně trest odnětí svobody až na 6 měsíců, přičemž uvedené platí i v případě, kdy dojde k zaplacení prostřednictvím třetí osoby nebo je odměna teprve jen přislíbena.¹³¹ Jedná se tedy o model právní úpravy prostituce, který je represivní, kriminalizační ale pouze ve vztahu k zákazníkům osob v prostituci.

Naproti tomu v Holandsku je od října roku 2000 účinná právní úprava, která zrušila obecný zákaz nevěstinců a která dekriminalizuje a legalizuje prostituci.¹³² Zákon obsahuje obecné principy, které musí být dodržovány na celém území státu, nadále však ponechává prostor pro úpravu místních samospráv.¹³³ Prostituce je tak v Holandsku legální forma práce. Prostituci je možné vykonávat jako samostatnou výdělečnou činnost nebo také v pozici zaměstnance, přičemž je vyžadována předchozí registrace. V Holandsku je možné rovněž legálně provozovat zařízení k provozování prostituce, a to po udělení licence.¹³⁴

6.1 Právní úprava prostituce a s ní souvisejících trestných činů v Německu

Právní úprava prostituce ve Spolkové republice Německo (dále jen „Německo“) je spolu s právní úpravou prostituce v Holandsku označována jako nejliberálnější v evropském prostoru.¹³⁵ Z tohoto důvodu jsem si pro srovnání pro tuto práci vybrala právě německou

¹³⁰HAVELKOVÁ: *Co s prostitucí?...*, s. 44.

¹³¹DZIAMOVÁ: *Sexuální práce...*, s. 6 – 8.

¹³²FAQ - *Prostitution in the Netherlands* [online]. RNW.org, 18. 9. 2009 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rnw.org/archive/faq-prostitution-netherlands>>.

¹³³MALINOVÁ Hana a kol. *Ze sexbyznysu na trh práce? Přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. 1. vydání. Praha: SPORT PROPAG, a.s., 2013, s. 32 - 33.

¹³⁴Tamtéž.

¹³⁵MALINOVÁ: *Ze sexbyznysu...*, s. 8.

právní úpravu, přičemž toto srovnání bude přínosné také s ohledem na skutečnost, že Německo je naší sousední zemí.

6.1.1 Situace před přijetím legalizačního zákona

Situace prostituce před přijetím legalizačního zákona vypadala podobně, jako je tomu v současné době v České republice. Provozování prostituce nebylo zakázané a trestané, ale bylo zatíženo omezeními a sankcemi. Nadto si jednotlivé spolkové země řešily prostituci po svém vlastními úpravami.¹³⁶ Dle tehdejší německé judikatury byla prostituce považována za činnost přičící se dobrým mravům.¹³⁷

Důležitou roli pro přijetí legalizačního zákona sehrál průlomový rozsudek Správního soudu v Berlíně VG 35 A 570.99 ze dne 1. 12. 2000, ve kterém bylo konstatováno, že se postoj společnosti k prostituci změnil a prostituce dobrovolně provozována dospělými již není nemorální.¹³⁸

6.1.2 Zákon o regulaci právních vztahů osob v prostituci

Od 1. 1. 2002 je v Německu platný a účinný zákon o regulaci právních vztahů osob v prostituci¹³⁹. Německo tak zaujalo k prostituci regulační a legalizační přístup. Díky zákonu o prostituci je prostituce v současné době chápána jako legální zaměstnání či podnikání. Cílem zákona bylo především zajistit osobám v prostituci stejný standart jako jiným pracujícím osobám a za tímto účelem je začlenit do systému zdravotního a sociálního pojištění.¹⁴⁰

Zákon je federálním zákonem a obsahuje celkem jen tři paragrafy, které zahrnují následující. Na základě § 1 vzniká prostituujícím osobám po poskytnutí dohodnutých sexuálních služeb právní nárok na odměnu, která byla předtím sjednána. Tento nárok vzniká i osobám, které poskytují sexuální služby v rámci zaměstnaneckého poměru na předem sjednané časové období. Dle § 2 nárok na odměnu vzniká pouze té konkrétní prostituující osobě a nemůže být převeden či postoupen jako pohledávka na jinou osobu. A nakonec § 3 upravuje možnost vykonávat prostituci v pracovněprávním vztahu, včetně omezeného práva

¹³⁶ MALINOVÁ: *Ze sexbyznysu...*, s. 12.

¹³⁷ Např. rozsudek Spolkového správního soudu (Bundesverwaltungsgericht) ze dne 15. 7. 1980, BVerwG 1 C 45.77.

¹³⁸ VG Berlin, Urt. V. 1. 12. 2000 (35 A 570,99).

¹³⁹ Gesetz zur Regelung der Rechtsverhältnisse der Prostituierten (ProstG), GBl. I S. 3983, ve znění ode dne vydání 20. 12. 2001 (dále jen „zákon o prostituci“). Dostupný na <<http://www.gesetze-im-internet.de/prostg/index.html>>.

¹⁴⁰ NOVÁKOVÁ, Marcela. Kriminalizácia a legalizácia prostitúcie v Českej republike. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2014, roč. 9, Supplementum 1: Zahraniční vlivy na vnitrostátní právo, s. 83.

zaměstnavatele vydávat pracovní nařízení k obsahu pracovní činnosti.

Shrneme-li obsah zákona, tak prostituce v Německu smí být vykonávána jak v zaměstnaneckém poměru, tak i jako samostatně výdělečná činnost, a to od věku 18 let¹⁴¹. Osoby provozující prostituci mají právo domáhat se odměny za poskytnuté služby od zákazníka, ale i od provozovatele zařízení, kde v pracovněprávním poměru poskytují placené sexuální služby, a to včetně možnosti domáhat se svého nároku soudní cestou.

Na druhou stranu je zákon o prostituci velmi stručný a neobsahuje úpravu týkající se registrace osob v prostituci¹⁴² či zdravotní způsobilosti. K tomuto je vhodné poznamenat, že jednotlivé spolkové země mohou přijímat své vlastní právní normy, kterými mohou upravovat provozování prostituce na veřejných prostranstvích, registraci zařízení k provozování prostituce apod.¹⁴³

6.1.3 Úprava v německém trestním zákoníku

V souvislosti s přijetím zákona o prostituci došlo k několika změnám v německém trestním zákoníku¹⁴⁴. Trestný čin podpory prostituce byl zrušen resp. transformován do nového trestného činu kořistění z prostituce dle § 180a. Tento trestný čin trestá zejména jednání, kterým ze strany osoby spravující zařízení sloužící k provozování prostituce dochází k vykořisťování osob v tomto zařízení provozujících prostituci, a to jejich držením v osobní nebo hospodářské závislosti.

Dále došlo k úpravě trestného činu kuplířství dle § 181a německého trestního zákoníku. Dle něho se trestá jednání toho, kdo osobu v prostituci vykořisťuje nebo pro svůj majetkový prospěch kontroluje provozování prostituce jinou osobou, určuje místo, dobu, rozsah nebo jiné okolnosti provozování prostituce nebo činí opatření, která mají tuto osobu zdržet od toho, aby ukončila činnost v prostituci, a je za tímto účelem udržován vztah k těmto osobám. Zajímavé je, že dle odst. 3 se takového jednání může dopustit i manžel popř. manželka osoby provozující prostituci.

Kromě toho německý trestní zákoník v § 184f upravuje trestný čin provozování zakázané prostituce, kterého se dopustí ten, kdo opakovaně provozuje prostituci na místech nebo v době, kde a kdy je to právními předpisy regulujícími prostituci zakázané. V ustanovení

¹⁴¹ Hranice věku 18 let je stanovena dle úpravy v německém trestním zákoníku.

¹⁴² Obecně osoby v prostituci ani nevěstince nepotřebuje zvláštní oprávnění, licenci či povolení k provozování prostituce.

¹⁴³ MALINOVÁ: *Ze sexbyznysu...*, s. 15.

¹⁴⁴ Strafgesetzbuch (StGB), BGBl. I S. 3322, ve znění účinném ke dni 21. 1. 2015 (dále jen „německý trestní zákoník“). Dostupný na <<http://www.gesetzesweb.de/StGB.html>>.

§ 184g je upraven trestný čin prostituce ohrožující mládež, který byl vzorem i pro trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí obsažený v českém trestním zákoníku. Tento trestný čin spáchá ten, kdo provozuje prostituci buď v blízkosti školy, nebo jiného místa, které je určeno k navštěvování osobami mladšími 18 let, nebo v domu, kde bydlí osoby mladší 18 let, a to způsobem, který tyto osoby mravně ohrožuje.¹⁴⁵ Česká úprava v porovnání s tímto navíc trestá i jednání pachatelů, kteří takové provozování prostituce určitým způsobem zabezpečují. Naproti tomu německá právní úprava výslovně vyžaduje naplnění znaku skutkové podstaty spočívajícího v mravním ohrožení mládeže.

Nadto německý trestní zákoník upravuje v § 232 i trestný čin obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování.¹⁴⁶

6.1.4 Související právní úprava

Zákon o prostituci oproti českému návrhu zákona o regulaci prostituce z roku 2013 nezahrnuje povinná zdravotní vyšetření na pohlavně přenosná onemocnění. V Německu byly v roce 2001 zrušeny tyto povinné zdravotní prohlídky, a to v důsledku přijetí zákona o ochraně před infekcemi¹⁴⁷. Tento zákon nabízí osobám v prostituci bezplatná a anonymní testování na pohlavně přenosná onemocnění, testování je tak snadno dostupné pro všechny.¹⁴⁸

6.1.5 Současný stav prostituce v Německu

Pokud jde o rozsah prostituce v Německu, tak neexistuje žádná oficiální statistika, nicméně dle údajů neziskové organizace Hydra¹⁴⁹ se počet osob pracujících v prostituci odhaduje na 400.000 tisíc lidí, z toho 93 % tvoří ženy.¹⁵⁰ Příkladem lze uvést hlavní město Berlín, kde pracuje 12.000 až 14.000 osob v prostituci a existuje zde přibližně 700 erotických podniků.¹⁵¹ Většina osob v prostituci pochází ze zemí, jako je Bulharsko, Polsko či Thajsko.

¹⁴⁵ Všechny výše uvedené trestné činy jsou obsaženy v 13. oddílu zvláštní části německého trestního zákoníku, který obsahuje trestné činy proti svobodě rozhodování v sexuální oblasti.

¹⁴⁶ V některých člancích se objevuje názor, že přijetí zákona o prostituci mělo vliv na nárůst obchodování s lidmi, a tak bývá Německo označováno jako „bordel Evropy“. Např. STEJSKALOVÁ, Klára. *Legalizace prostituce udělala z Německa 'bordel Evropy', zisky přinesla městům i podsvětí* [online]. rozhlas.cz, 12. 3. 2013 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/legalizace-prostituce-udelala-z-nemecka-bordel-evropy-zisky-prinesla-mestum-i-podsveti--1186535>>.

¹⁴⁷ Infektionsschutzgesetz (IfSG), GBl. I S. 1045, ve znění účinném ke dni 7. 8. 2013. Dostupný na <<http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/ifsg/gesamt.pdf>>.

¹⁴⁸ MALINOVÁ: *Ze sexbyznysu...*, s. 15 - 16.

¹⁴⁹ HYDRA eV. je organizace působící v Německu a poskytující podporu osobám v prostituci.

¹⁵⁰ Bundesministerium für familie, senioren, Frauen und Jugend. *Fragen und Antworten zum Bericht der Bundesregierung zu den Auswirkungen des Prostitutionsgesetzes: Empirische Daten zu Prostitution in Deutschland* [online]. BMFSFJ.cz, 2. 1. 2010 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.bmfsfj.de/BMFSFJ/root.did=132012.html>>.

¹⁵¹ MALINOVÁ: *Ze sexbyznysu...*, s. 22.

Jen asi 13 % osob provozuje prostituci pouličně, většina tak působí tzv. uvnitř, tedy v bytech a v různých erotických podnicích.¹⁵²

Co se týká pouliční prostituce v Německu, ráda bych uvedla její specifickou formu, která se v současné době praktikuje v Kolíně nad Rýnem¹⁵³. Jedná se o prostituci provozovanou v tzv. tippel zónách, tedy v tzv. zónách tolerance, kdy se na území města vymezí konkrétní prostor, kde mohou osoby v prostituci bezpečně nabízet a provozovat prostituci.¹⁵⁴ Toto řešení nepřináší výhody jen pro samotné osoby v prostituci, ale i pro veřejnost, neboť prostituce je vykonávána mimo veřejná prostranství, a tak není tolik viditelná, navíc tím dochází i ke snížení páchaní trestné činnosti.

6.1.6 Zhodnocení

V porovnání s právní situací prostituce v České republice je zřejmé, že tato je daleko pozadu té německé, je zde znatelný rozdíl 13 let, kdy Německo za tuto dobu vytvořilo fungující rámec regulace prostituce, nicméně prvek inspirace německou úpravou můžeme již nyní spatřovat v úpravě trestného činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí.

Model právní úpravy prostituce v Německu považuji za vhodný. Díky právní úpravě regulující prostituci došlo k odstranění právního znevýhodnění osob v prostituci, navíc se postupně mění i nahlížení společnosti a prostituce už není chápána jako něco nemorálního.

I když je zákon poněkud stručný, tak i přesto stanovuje jasné regule, které musí být při výkonu prostituce respektovány. Pozitivně hodnotím i fakt, že prostituci je možné vykonávat i v zaměstnaneckém poměru, čímž získávají osoby v prostituci, které tuto možnost využijí, určité jistoty garantované jim pracovním právem, ale také vyšší zajištění na stáří, plynoucí z povinného odvádění dávek na sociální zabezpečení ze strany zaměstnavatele.

Kladně hodnotím nejen úpravu souvisejících trestných činů v německém trestním zákoníku, která vhodně směřuje k potírání nucené prostituce, ale i skutečnost, že prostituce je upravena jak na úrovni práva veřejného, tak i práva soukromého, např. pracovního.

Přístup Německa k problematice prostituce je podobný výše uvedenému holandskému

¹⁵² *Der Rotlicht-Report: 400 000 Prostituierte in Deutschland* [online]. Bild.de, 12. 1. 2011 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.bild.de/politik/wirtschaft/prostituierte/400000-sex-arbeiterinnen-in-deutschland-15446590.bild.html>>.

¹⁵³ Jedná se o ulici Geestemünder Straße, zóna tolerance zde vznikla v roce 2001. Má podobu oploceného areálu, zóna je přístupná jen osobám starším 18 let, přičemž na bezpečnost areálu dohlíží místní policie. Model zóny tolerance sklídl celkově kladné ohlasy, jak ze strany osob v prostituci, tak i ze strany veřejnosti. ÜNAL, Von Cengiz. *Legalier Straßenstrich in Köln: Prostitution unter Polizeischutz* [online]. RTL.de, 16. 10. 2014 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rtl.de/cms/news/rtl-aktuell/legalier-strassenstrich-in-koeln-prostitution-unter-polizeischutz-411d4-51ca-13-2079953.html>>.

¹⁵⁴ MALINOVÁ: *Ze sexbyznysu...*, s. 26 – 27. Vzorem pro tento model byly tippel zóny, které fungují již několik let v Holandsku.

přístupu, oba prostituci legalizují a považují ji za legitimní práci. Tento přístup pokládám za příhodný. Se švédskou právní úpravou proto nemohu souhlasit. Domnívám se, že ani kriminalizací poptávky ze strany potencionálních klientů není možné prostituci zcela odstranit, je jen otázkou času, kdy se najdou jiné způsoby, jakými si půjde, třeba ilegálně, sexuální služby opatřit.

Německou právní úpravu prostituce tak z celkového hlediska hodnotím kladně. Přináší výhody na jedné straně jak státu v podobě daňových odvodů a snížení trestné činnosti, tak na druhé straně osobám v prostituci, když zajišťuje jejich práva a zlepšuje jejich pracovní podmínky.

7 Regulace prostituce a další možnosti de lege ferenda

7.1 Regulace prostituce

Snahy řešit problematiku prostituce její regulací se v České republice objevují již od devadesátých let. V roce 1993 byl Ministerstvem spravedlnosti vypracován návrh zákona o některých opatřeních k regulaci prostituce, který byl ale následně vládou zamítnut¹⁵⁵. Otázka regulace v podobě dalšího návrhu zákona se objevila v roce 2005. Spolu s vládním návrhem zákona o regulaci prostituce byl současně předložen i návrh na odstoupení od Úmluvy o prostituci z roku 1949. Poslanecká sněmovna nicméně zamítla návrh na odstoupení od Úmluvy, a tak byl i návrh zákona vzat zpět.¹⁵⁶

Dalšího úsilí směřujícího k regulaci prostituce se následně ujalo hlavní město Praha. První návrh zákona byl vypracován v roce 2008 a předložen byl Poslanecké sněmovně v roce 2010.¹⁵⁷ Z důvodu konce volebního období však nedošlo k jeho projednání. V roce 2013 předložilo zastupitelstvo hlavního města Prahy Poslanecké sněmovně nový návrh zákona o regulaci prostituce. Na začátku měsíce dubna tohoto roku bude návrh projednán ve druhém čtení, nicméně vláda s ním vyslovila nesouhlas¹⁵⁸ a i petiční výbor doporučil Poslanecké sněmovně jeho zamítnutí.¹⁵⁹

7.1.1 Návrh zákona o regulaci prostituce – obecná charakteristika

Návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2013¹⁶⁰ stanovuje zejména podmínky provozování prostituce, podmínky provozování zařízení, v němž může být provozována prostituce (dále jen „zařízení“) a podmínky provozování prostoru, který je podle rozhodnutí stavebního úřadu určen k bydlení, k provozování prostituce (dále jen „prostor“).

Provozování prostituce návrh definičně vymezuje v § 2 odst. 1 následujícím

¹⁵⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 16. 11. 1994, č. 644. Dostupné na <http://kormoran.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/5B8BCC6DC1F1A8DEC12571B6006C3EED>.

¹⁵⁶ *Prostituce – Prostituční scéna* [online]. mvr.cz, [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvr.cz/clanek/prostituce-prostitutni-scena.aspx>>.

¹⁵⁷ BLAŽEK, Rudolf. *Návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2010 včetně důvodové zprávy* [online]. prahamesto.cz, 9. 9. 2010 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <http://skoly.praha-mesto.cz/parent5074/84761_Praha-pripravila-navrh-zakona-o-regulaci-prostituce>.

¹⁵⁸ Stanovisko vlády k návrhu zákona o regulaci prostituce ze dne 26. 2. 2014, č. 115.

¹⁵⁹ *Sněmovní tisk 115* [online]. psp.cz, 16. 3. 2015 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=115>>.

¹⁶⁰ Dále jen „návrh zákona“ nebo „návrh“. *Návrh zákona z roku 2013 včetně důvodové zprávy* [online]. psp.cz, 12. 7. 2013 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=115&CT1=0>>.

způsobem: „*Provozováním prostituce se rozumí dobrovolné poskytování sexuálních služeb včetně jejich nabízení za úplatu fyzickou osobou směřujících k uspokojování sexuálních potřeb, pokud splňuje znaky podnikání, podle jiného právního předpisu*“. Návrh tedy počítá s tím, že by osoby v prostituci byly podnikatelkami a podnikateli, kteří opakovaně poskytují sexuální služby za úplatu, a to na základě oprávnění k provozování prostituce.

7.1.2 Zákaz prostituce na veřejných prostranstvích

Návrh zákona obsahuje kompletní zákaz pouliční prostituce na veřejných prostranstvích, když v § 4 stanovuje, že provozování prostituce a její využívání na veřejných prostranstvích se zakazuje, přičemž nesmí být ani z veřejného prostranství viditelné. Kladně lze hodnotit fakt, že zákaz směřuje jak proti osobám provozujícím prostituci, tak proti jejich klientům. Na druhou stranu toto ustanovení jasně míří k vytlačení pouliční prostituce z území obcí. Tento zákaz může mít za následek, že osoby budou prostituci i nadále v obcích vykonávat, ale v ilegalitě nebo se přemístí mimo území obce např. do průmyslových zón, na dálkové komunikace, na lesní cesty, tedy na místa, která jsou více nebezpečná.¹⁶¹ Dle mého názoru by bylo vhodnějším na území obcí kupříkladu vymezit jedno specifické místo pro provozování prostituce, kam by se pouliční prostituce soustředila a v ostatních částech obce včetně veřejných prostranství by byla zakázána.

7.1.3 Podmínky provozování prostituce

Mezi podmínky, které fyzická osoba musí nutně splnit pro získání oprávnění k provozování prostituce¹⁶², návrh řadí v první řadě dosažení věku 18 let, což lze chápat kladně, neboť se tímto zamezí dětské prostituci. Dále musí být fyzická osoba dle § 5 plně svéprávná a bezúhonná, přičemž bezúhonnost návrh zákona definuje vlastním výčtem, který obsahuje okruh trestných činů, jejichž naplnění by vyloučilo bezúhonnost. Je nutné poznamenat, že výčet trestných činů je daleko omezenější, než tomu bylo v návrhu zákona z roku 2010, což lze s ohledem na větší možnosti pro získání oprávnění ze strany osob v prostituci hodnotit pozitivně. Navíc příznivá je i skutečnost, že výčet obsahuje trestné činy, které jsou v souvislosti s prostitucí páchané nejčastěji, jako je kuplířství, obchodování s lidmi nebo prostituce ohrožující mravní vývoj dětí. Avšak mi ve výčtu schází trestný čin svádění k pohlavnímu styku.

Dále se vyžaduje zdravotní způsobilost a zdravotní pojištění. Co se týká zdravotní

¹⁶¹ Podobný názor zastává i Barbara Havelková ve své knize: HAVELKOVÁ: *Co s prostitucí?...*, s. 110.

¹⁶² Podmínky jsou stanovené v § 8 návrhu.

způsobilosti¹⁶³, návrh počítá, jak se vstupním zdravotním vyšetřením, tak i s následnými lékařskými prohlídkami, přičemž až prováděcí právní předpis stanoví četnost těchto prohlídek a také seznam onemocnění, která vylučují zdravotní způsobilost. Povinnost zdravotních prohlídek lze hodnotit kladně, neboť má za cíl eliminovat zdravotní rizika, která plynou z provozování prostituce. Nicméně zkušenosti ze zahraničí ukazují, že povinné zdravotní prohlídky v praxi nefungují.¹⁶⁴

Vymezení výše uvedených podmínek v návrhu zákona se mi jeví na první pohled jako dobré, jelikož určuje předpoklady, za kterých lze prostituci řádně provozovat. Na druhou stranu je třeba ale poznamenat, že ne všechny prostituující osoby¹⁶⁵ budou schopné těmto podmínkám dostát, a tak budou nuceny provozovat prostituci ilegálně, tedy bez získání oprávnění, a budou tak vystaveny možnému udělení správních i trestních sankcí.

Positivním je, že prostituující osoby mohou dle § 10 odst. 1 návrhu podat žádost o oprávnění u kteréhokoliv úřadu obce s rozšířenou působností.¹⁶⁶ Ve většině případů totiž okolí ani rodina osob v prostituci resp. nikdo netuší, že poskytují sexuální služby¹⁶⁷, mají proto obavy z prozrazení, rodinného, partnerského i veřejného odsouzení. Možnost požádat o oprávnění kdekoliv, pak pro osoby v prostituci znamená daleko menší stigmatizaci a obavu z odsouzení právě v oblastech, kde bydlí nebo se zdržují.

Pokud jsou splněny všechny podmínky, bude vydáno osobě v prostituci oprávnění ve formě průkazu. Doba platnosti oprávnění je dle § 12 omezena pouze na jeden rok, s možností opakovaného prodloužení, vždy o jeden rok. Doba platnosti se mi zdá velmi krátká, nadto potřeba každý rok oprávnění prodlužovat by v sobě nesla pro osoby v prostituci citelnou administrativní zátěž.¹⁶⁸ Podle § 15 návrhu by průkaz obsahoval mimo jiné jméno a příjmení

¹⁶³ Zdravotní způsobilost je upravena v § 7 a v § 9 a její posuzování až v § 16, což se mi jeví jako nepřehledné, nesystematické a matoucí.

¹⁶⁴ Navíc nizozemská ani německá právní úprava povinné zdravotní prohlídky nevyžaduje, jsou dobrovolné. MALINOVÁ, Hana. *Otevřený dopis Rozkoše bez rizika k návrhu zákona o regulaci prostituce* [online]. rozkosbezrizika.cz, 21. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/o-nas/tiskove-zpravy/otevreny-dopis-rozkose-bez-rizika-k-navrhu-zakona-o-regulaci-prostitute>>.

¹⁶⁵ Příkladem lze uvést ženy dříve trestané, ženy bez zdravotního pojištění, mladistvé, ženy bez zdravotní způsobilosti.

¹⁶⁶ Pro srovnání vládní návrh z roku 2005 (v § 3 odst. 1) vyžadoval, aby to byl obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu osoba bydlela. Návrh zákona z roku 2010 (v § 5 odst. 1) pak obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu měla být prostituce vykonávána, tudíž oprávnění by platilo jen v tom daném obvodě, s nutností dalších oprávnění pro všechny další obvody obcí, kde by osoba chtěla prostituci provozovat.

¹⁶⁷ Dle výzkumů organizace Rozkoš bez rizika v 52,6 % případech netuší o práci žen v sexuálních službách nikdo. MALINOVÁ, Hana. *O nás, ale s námi. Aneb co si myslí sexuální pracovnice o návrhu zákona o regulaci prostituce*. 1 vydání. Praha: Rozkoš bez rizika, 2011, s. 9. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/co-si-mysli-sexualni-pracovnice-o-navrhu-zakona-o-regulaci-prostitute/detail>>.

¹⁶⁸ Osoby v prostituci by musely každý rok dokládat potřebné dokumenty, jako je výpis z Evidence rejstříků trestů či lékařský posudek, navíc dle návrhu je s každou žádostí spojen také správní poplatek. Nadto by byly

držitele a jeho fotografii, navíc držitel je dle § 17 odst. 2 písm. b) povinen průkaz nosit při sobě a na požádání jej předložit osobě, která hodlá využít nebo využila jeho služeb. Vhodné je, že by průkaz neobsahoval další osobní údaje, jako je adresa bydliště, nicméně i znalost těchto informací ze strany klientů by mohla představovat pro prostituuující osoby ohrožení, kupříkladu v podobě trestné činnosti páchané proti nim.

7.1.4 Zařízení a prostor k provozování prostituce

Návrh zákona vymezuje místa, kde smí osoba oprávněná k provozování prostituce prostituci provozovat. Jedná se v první řadě o zařízení k provozování prostituce a prostor, který osoba oprávněná k provozování prostituce, je oprávněna užívat.

Co se týká zařízení k provozování prostituce dle § 18 a násl. návrhu, tak pod tímto označením si můžeme představit různé erotické podniky. Návrh vymezuje podmínky, jaké musí osoba splnit, aby získala oprávnění k provozování zařízení. Je zřejmé, že cílem návrhu je dostat prostituci do budov, a tak pod snazší kontrolu. Jednoduše řečeno provozovatel zařízení bude na základě svého oprávnění provozovat např. sex klub, ve kterém budou působit osoby oprávněné k provozování prostituce. Návrh tímto tedy umožňuje podnikání v oblasti organizace sexuálních služeb, proto lze uvažovat, zda jím nedojde k legalizaci jednání, které je v současné době trestné jako trestný čin kuplířství. Provozovatel zařízení by naplnil, jak jednání spočívající zejména v zjednání či najmutí jiného k provozování prostituce, ale také jednání spočívající v kořistění z prostituce provozované jiným.

Návrh zákona dále v § 25 a násl. upravuje podmínky, za kterých je možné prostituci provozovat v soukromých prostorách, tedy v tzv. prostoru. Možnost si přivést klienta do domu nebo bytu, který osoba vlastní, nebo do jiných prostor, které je oprávněna užívat, je možné opět pouze na základě povolení. Příznivé je, že toto ustanovení reflektuje současnou tendenci, kdy se prostituce přesouvá do tzv. privátu.¹⁶⁹ Nicméně návrh zákona stanovuje celkem dvě podmínky, které bude pro osoby provozující prostituci obtížné splnit. V první řadě návrh v § 26 odst. 3 vyžaduje souhlas vlastníka daných prostor, v případě že osoba provozující prostituci není jejich vlastníkem.¹⁷⁰ A za druhé je provozovatel prostoru dle § 29 odst. 1 písm. a) povinen zajistit, aby byla v prostoru prostituce provozována pouze jím,

podnikateli, tudíž by musely vést účetní dokumentaci, odvádět daně a příspěvky na sociální zabezpečení apod. Jednalo by se tedy o znatelné administrativní povinnosti, na které nebyly dosud zvyklé. Podobný názor zastává i HAVELKOVÁ: *Co s prostitutí? ...*, s. 107.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 109.

¹⁷⁰ Lze předpokládat, že mnoho vlastníků tento souhlas nedá.

což opět zvyšuje nebezpečí pro osoby v prostituci ze strany klientů.¹⁷¹

Návrh zákona upravuje také technické otázky. Kladem je, že vymezuje okruh, v jakém musí být zařízení či prostory vzdálené do státních, školských, sociálních a církevních budov¹⁷², tímto se zabezpečí ochrana veřejného pořádku a mravního vývoje dětí a mladistvých. Zároveň návrh zákona stanovuje zákaz vstupu do zařízení i prostor osobám mladším 18 let¹⁷³ a povinnost zajistit, aby vzhled zařízení a prostor jakož i nabízení prostituce v nich činěné nebudilo veřejné pohoršení, nenarušovalo veřejný pořádek či neobsahovalo prvky pornografie¹⁷⁴, což bude poněkud svízelné.

7.1.5 Další východiska návrhu zákona

Návrh zákona v ustanoveních § 39 až § 42 zavádí přestupky a správní delikty pro osoby, které buď provozují prostituci bez řádných oprávnění, nebo porušují povinnosti stanovené návrhem zákona pro držitele oprávnění. Sankce mají podobu pokut relativně vysoké výše. Příkladem lze uvést, že za provozování prostituce bez oprávnění lze uložit pokutu až do výše 50.000,- Kč¹⁷⁵ nebo za provozování zařízení či prostoru k provozování prostituce bez povolení je možné uložit pokutu až do výše 2.000.000,- Kč.¹⁷⁶ Je třeba si uvědomit, že ženy se v současné době uchylují k prostituci z důvodu akutního nedostatku finančních prostředků¹⁷⁷, jedná se nejčastěji o zadlužené ženy, narkomanky či svobodné matky s dětmi. Lze proto očekávat, že prostituující osoby v případě uložení pokut nebudou schopné tyto uhradit a jejich následné vymáhání bude taktéž nelehké.

V návrhu zákona bohužel absentují ustanovení směřující k ochraně práv

¹⁷¹ Dle zkušeností neziskové organizace Rozkoš bez rizika pracují v jednom bytě obvykle minimálně dvě ženy, které si vzájemně poskytují ochranu a kontrolují se po odchodu zákazníka. MALINOVÁ, Hana. *Otevřený dopis Rozkoše bez rizika k návrhu zákona o regulaci prostituce* [online]. rozkosbezrizika.cz, 21. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/o-nas/tiskove-zpravy/otevreny-dopis-rozkose-bez-rizika-k-navrhu-zakona-o-regulaci-prostituce>>. Lze tak očekávat, že pokud bude přítomna v prostoru pouze jedna, bude pro klienta snazším předmětem trestného činu, např. ublížení na zdraví, znásilnění či vydírání.

¹⁷² Ust. § 20 a § 27 návrhu. Jedná se o vzdálenost 150 m.

¹⁷³ Ust. § 24 odst. 3 písm. a) a § 29 odst. 3 návrhu.

¹⁷⁴ Ust. § 24 odst. 1 písm. e) a g) a § 29 odst. 1 písm. c) a e) návrhu.

¹⁷⁵ Dle § 39 odst. 2 návrhu.

¹⁷⁶ Tamtéž. Lze uvést, že zákon zavádí alespoň jeden přestupek, kterého se může dopustit zákazník, a to tak že využije prostituce v místech nebo v době, kde a kdy je to zakázáno, nebo mimo místa, kde je držitel oprávnění k provozování prostituce oprávněn, za což mu může být uloženo pokuta do výše 15.000,- Kč. Nicméně je zde patrný výrazný nepoměr mezi výší pokuty, kterou lze uložit osobě v prostituci oproti jejímu klientovi.

¹⁷⁷ MALINOVÁ: *O nás, ale s námi...*, s. 7.

prostituujících osob a jejich bezpečnosti.¹⁷⁸ V porovnání s velkým množstvím povinností, které návrh zákona těmto osobám ukládá, by bylo vhodné upravit i tyto otázky.¹⁷⁹

7.1.6 Trestněprávní aspekty návrhu zákona

Jak bylo výše uvedeno, lze se důvodně domnívat, že návrh zákona připouští jednání, které je v současné době trestné jako trestný čin kuplířství. Důvodová zpráva k návrhu zákona k tomuto však uvádí, že návrh nebude znamenat zásah do koncepce tohoto trestného činu, jelikož návrh prostituci nelegalizuje, ale pouze reguluje.¹⁸⁰ Paradoxně je ale v návrhu obsaženo zrušovací ustanovení ohledně zákona o potírání pohlavních nemocí, který podobně jako trestný čin kuplířství směřuje k zákazu zřizování a udržování nevěstinců. Je vhodné uvést, že dřívější návrhy zákonů o regulaci prostituce obsahovaly návrhy novel trestního zákoníku, kterými byl trestný čin kuplířství značně pozměněn¹⁸¹, současný návrh zákona ale tak nečiní. V případě že by došlo k přijetí zákona v této podobě, byla by jeho ustanovení upravující provozování zařízení k provozování prostituce ve značném rozporu s ustanoveními trestního zákoníku o kuplířství a není mi tak jasné, jak by tato vedle sebe existovala.

Trestný čin prostituce ohrožující mravní vývoj dětí by nebyl návrhem zákona dotčen.¹⁸² Objektem tohoto trestného činu je primárně ochrana nerušeného mravního vývoje dětí, tudíž by pro naplnění skutkové podstaty nebylo rozhodné, zdali je prostituce v blízkosti v ustanovení uvedených míst vykonávána osobou provozující prostituci s řádným oprávněním anebo osobou bez takového oprávnění.

Návrh zákona předjímá diferenciaci prostituce na prostituci provozovanou s řádným oprávněním tj. oprávněně a prostituci provozovanou neoprávněně. V souvislosti s tímto rozlišením vyvstává otázka, zda by nebylo vhodné zavést nový trestný čin trestající neoprávněné provozování prostituce. Důvodová zpráva k návrhu zákona předpokládá podřazení neoprávněného provozování prostituce pod trestný čin neoprávněného podnikání

¹⁷⁸ Podobně se vyjádřila i vláda ČR ve svém stanovisku k návrhu zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce a o změně některých zákonů ze dne 26. 2. 2014, č. 115. Vláda se v něm negativně vyslovila i k zavedení celostátního registru osob provozujících prostituci, který je v návrhu plánován.

¹⁷⁹ Určitý aspekt směřující k ochraně práv prostituujících osob je ale patrný v § 43 až § 47, které upravují smlouvu o poskytování sexuálních služeb uzavíranou mezi klientem a osobou v prostituci, tato ustanovení převážně chrání osoby v prostituci a nikoliv klienta.

¹⁸⁰ *Důvodová zpráva k návrhu na vydání zákona o regulaci prostituce*, s. 35.

¹⁸¹ Např. návrh zákona z roku 2010 obsahoval návrh novely trestního zákoníku pro trestný čin kuplířství, jehož se pro případ jednání spočívajícího ve zjednání či najmutí mohl dopustit pouze ten, kdo tak učinil vůči osobě, která provozuje prostituci neoprávněně, přičemž totéž bylo stanoveno i ohledně jednání spočívajícího v kořistění.

¹⁸² Podobně hovoří i důvodová zpráva. *Důvodová zpráva k návrhu na vydání zákona o regulaci prostituce*, s. 35 – 36.

dle § 251 trestního zákoníku.¹⁸³ Sám návrh v § 39 odst. 1 písm. a) obsahuje přešupek sankcionující provozování prostituce bez platného oprávnění. A znakem, který by rozlišoval, zdali uvedená osoba spáchala přešupek nebo už trestný čin, by byla hranice výše prospěchu ve větším rozsahu, což se mi jeví jako vhodné. Nicméně s ohledem na specifičnost provozování prostituce bych raději volila cestu zavedení nového trestného činu. Další důvod spatřuji i v příliš přísném trestu, který za trestný čin neoprávněného podnikání hrozí¹⁸⁴, pro případ neoprávněného provozování prostituce bych se spíše přikláněla k trestu odnětí svobody až na jeden rok nebo k peněžitému trestu¹⁸⁵.

7.2 Další možnosti právní úpravy prostituce

Vedle regulace prostituce existují i další možnosti, jak právně upravit problematiku prostituce. V první řadě lze jmenovat represí či kriminalizaci prostituce, tedy trestání provozování prostituce jako takové. Represivní přístup je patrný i dnes, a to v trestném činu prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, který kriminalizuje zejména osoby provozující prostituci v blízkosti v ustanovení vymezených míst. Snaha o represí prostituce byla projevena i době přijímání trestního zákoníku, kdy byl předložen pozměňovací návrh, který měl za cíl zavést nový trestní čin nabídky a obdržení prostituce.¹⁸⁶ Naštěstí je tento přístup minoritním.

Dále lze jmenovat nový přístup, který směřuje k toleranci prostituce a který byl první zaujat v již výše uvedeném návrhu zákona o toleranci poskytování sexuálních služeb. Tento přístup směřuje k prohlášení prostituce za legální, je obdobný jako přístup regulační, ale více posiluje pozici osob v prostituci.¹⁸⁷

Poslední možností je setrvání v dosavadním stavu, kdy problematika prostituce není komplexně právně řešena. Tento přístup je v posledních letech doplňován různými metodami

¹⁸³ *Důvodová zpráva k návrhu na vydání zákona o regulaci prostituce*, s. 36.

¹⁸⁴ Může být uložen trest odnětí svobody až na dvě léta nebo zákaz činnosti (§ 251 odst. 1 TZ).

¹⁸⁵ Samozřejmě by v souladu s § 53 odst. 1 a odst. 2 TZ nebylo třeba, aby možnost uložení peněžitého trestu byla výslovně v textu eventuálního ustanovení uvedena.

¹⁸⁶ *Digitální parlamentní knihovna ze dne 31. 10. 2008* [online]. psp.cz, 31. 10. 2008 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/eknih/2006ps/stenprot/039schuz/s039206.htm>>. Na základě tohoto ustanovení mělo být trestáno nabízení, provozování a přijímání sexuálního uspokojení za úplatu, a to na místě veřejně přístupném.

¹⁸⁷ ČTK. *Vláda se bude zabývat prostitucí* [online]. parlamentnilisty.cz, 30. 7. 2013 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Vlada-se-bude-zabyvat-prostituci-280570>>. Návrh obsahoval i novelu návrhu trestního zákoníku, která výrazně pozměňovala trestný čin kuplířství.

směřujícími k vypořádání se s prostitucí, příkladem lze uvést „kamerový systém“¹⁸⁸, kdy jsou automobily klientů prostitutek či samotní klienti fotografováni a následně zveřejňováni na webových portálech městských úřadů. Tento postup ale není efektivní a navíc je často napadán, že stojí na hraně zákona, co se týče otázky ochrany osobních údajů.¹⁸⁹

7.3 Zhodnocení a návrh vhodné právní úpravy prostituce

Z výše uvedeného je zřejmé, že existuje několik přístupů, které může stát k problematice prostituce zaujmout. Každý z přístupů má jak své výhody, tak nevýhody, přičemž se nemusí vyskytovat vždy ve vyhraněné podobě, navíc jsou možné i jejich alternativní kombinace.

Co se týče represivního přístupu tak z historických zkušeností plyne, že prostituci a s ní spojené doprovodné negativní jevy se nikdy nepodařilo trvale vymýtit. Represivní přístup proto jako celkový nepovažuji za dobrý, nicméně určité jeho prvky bych uplatnila v některých případech, což bude uvedeno dále. Naproti tomu ani aboliční přístup, pro který je typická absence právní úpravy regulující prostituci a který je charakteristický pro současný postoj České republiky, nevede, jak bylo již výše zmíněno, ke stabilizaci prostituce. Aboliční přístup pouze prodlužuje období nicnedělání s problematikou prostituce.

Regulační přístup proto považuji za nejvhodnější, a to nejen protože je to tzv. zlatá střední cesta. Regulace prostituce určuje osobám v prostituci práva a povinnosti, stanovuje podmínky, za kterých lze prostituci provozovat, a tím jí určuje pravidla a mantinely. Na druhé straně ale předjímá větší odpovědnost státu, aby zaručil dodržování daných povinností a jejich vymahatelnost. Regulace prostituce také omezí mravnostní a násilnou kriminalitu a zajistí větší ochranu před šířením pohlavních chorob. Právní regulace prostituce následně také umožní rozlišovat mezi prostitucí dobrovolnou, provozovanou z vlastní vůle, a prostitucí nucenou a jiným vykořisťováním osob v prostituci, čímž zjednoduší trestní stíhání těchto jednání a poskytne tak ochranu těm, kteří prostituci provozují nedobrovolně. A nakonec regulace prostituce normativně přispěje k nahlížení veřejnosti na ní jako na každou jinou výdělečnou činnost.

Jako jednu z mála nevýhod reglementace spatřuji ve skutečnosti, že jsou i takové ženy,

¹⁸⁸ Tento přístup se měl realizovat např. v Chomutově. RÖDLING, Jan. *Focení klientů prostitutek se nelíbí úřadům* [online]. chomutovsky.denik.cz, 10. 8. 2008 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <http://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/cv_prostitutky_foceni_klientu_20080810.html>.

¹⁸⁹ ČTK. *Úřad nesouhlasí s monitorováním zákazníků prostitutek*. [online]. idnes.cz, 24. 9. 2018 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/urad-nesouhlasí-s-monitorovanim-zakazniku-prostitutek-p2v-/domaci.aspx?c=A080924_164035_domaci_lpo>.

kteře se z obavy ztráty anonymity nepodrobí povinné registraci, jež je předpokladem fungování regulačního přístupu, a raději tak vstoupí do prostituce skrytě, ilegálně, zejména pouliční. Dalším negativem prosazení reglementačního přístupu by bylo omezení činnosti neziskových organizací v oblasti prostituce, jelikož by stát převzal do určité míry jejich funkci, a tudíž by jim neposkytoval tolik finančních prostředků. Nicméně s ohledem na výše uvedené, kdy přednosti reglementace převažují nad jejími nevýhodami, lze shrnout, že reglementační přístup se jeví jako nejefektivnější řešení problematiky prostituce.

Problematika prostituce není v českém právním řádu komplexně řešena, přikláním se proto k regulaci prostituce, a to samostatným zákonem, který by měl být pro osoby v prostituci srozumitelný. Návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2013 považuji za správný krok směrem k reglementaci prostituce, nicméně dle mého názoru obsahuje několik ustanovení, které by bylo vhodné změnit, ty nejzásadnější shrnuji následovně.

Na prvním místě bych po vzoru německé a holandské právní úpravy stanovila možnost vykonávat prostituci nejen jako podnikání, ale i v zaměstnaneckém poměru, čímž by osoby v prostituci získaly výhody zaručené pracovním právem, ale také snazší účast v systému sociálního zabezpečení. Registraci osob provozujících prostituci na základě oprávnění, pokládám za vhodnou, zajistí se tím možnost prostituci, alespoň tu legální, sledovat a kontrolovat. Se zdravotními prohlídkami osob v prostituci souhlasím, nicméně mám za to, že jejich četnost by nebylo vhodné stanovit např. měsíčně, neboť by to prostituující osoby odradilo a tuto povinnost by nerespektovaly.

Dále nesouhlasím s časovým rozsahem doby platnosti oprávnění, který návrh zákona omezuje pouze na 1 rok. Je pravdou, že provozování prostituce není běžným způsobem obživy a je nutné, aby osoby v prostituci byly opakovaně kontrolovány, zdali splňují podmínky pro výkon prostituce, ale porovnáme-li to s živnostenským oprávněním, které se obecně „uděluje“ na dobu neurčitou, tak je povinnost jednoročního prodlužování neúměrná. Proto bych dobu platnosti oprávnění určila alespoň na dobu 2 let.

Nadto bych zákaz pouliční prostituce na veřejných prostranstvích nestanovovala zákonem, jak činí návrh zákona, ale ponechala bych to na úvaze místních samospráv, jako je tomu i v současné době.

A konečně bych také výrazně snížila horní hranice pokut, které hrozí osobám v prostituci za spáchání přestupku či správního deliktu, čímž by došlo ke zvýšení pravděpodobnosti jejich úspěšného vymožení.

Mám tedy za to, že by Česká republika měla k prostituci zaujmout reglementační

přístup, prostituci regulovat a legalizovat ji jako formu práce. Daný postoj by státu přinesl také výhody, a to zejména v podobě zvýšení státního rozpočtu prostřednictvím odvodů daní z příjmů a dávek do systému sociálního zabezpečení. Dále by do budoucna zprůhlednil prostituční scénu a napomohl v boji proti trestné činnosti související s prostitucí, včetně organizovaného zločinu.

Co se týče vztahu prostitute s trestním právem, tak reglementace prostituci dekriminalizuje a reguluje jako formu výdělečné práce, proto znemožňuje trestní postih samotného provozování prostitute. Prvky trestní represe a kriminalizace bych s ohledem na charakter trestního práva jako prostředku „ultima ratio“ uplatnila jen v nejzávažnějších jevech souvisejících s prostitucí. Mezi tyto jevy, které představují vážné ohrožení či porušení chráněných zájmů, spadá jednoznačně dětská prostituce a provozování prostitute v blízkosti míst, kde se koncentrují děti.

Dále by bylo vhodné trestně stíhat vykořisťování osob v prostituci, které se děje zejména zneužíváním jejich ekonomické závislosti pro získání vlastního majetkového prospěchu, a také nucení osob k prostituci. Tímto se dostáváme k nutnosti normativního vymezení vztahu mezi oprávněným provozováním zařízení k provozování prostitute a trestným činem kuplířství, což bylo již výše naznačeno.¹⁹⁰

Kromě toho je zapotřebí stanovit trestní postih i za provozování prostitute bez získání řádného oprávnění, a to buď opakovanému, nebo překračujícímu hranici určité výše majetkového prospěchu, obdobně jako je tomu v případě trestného činu neoprávněného podnikání. A konečně nesmíme zapomenout ani na trestní represí jednání, která mohou s prostitucí dále souviset, jako je obchodování s lidmi, omezování osobní svobody či ohrožování pohlavní nemocí.

¹⁹⁰ Pokud by bylo de lege ferenda legálním provozování nevěstinců, tak by bylo vhodné trestný čin kuplířství redefinovat tím způsobem, že by například stíhal v první řadě osobu, která jiného přiměje, svede či zláká k provozování prostitute, dále osobu, která najme či zjedná k provozování prostitute osobu, která jí provozuje bez řádného oprávnění a nakonec osobu, která kořistí z prostitute provozované jiným za nápadně nevýhodných podmínek, nebo která kořistí z prostitute provozované osobou bez řádného oprávnění.

Závěr

Hlavním cílem mé práce zaměřené na problematiku prostituce z pohledu trestního práva bylo zvolit přístup, jaký by měla Česká republika k prostituci zaujmout a následně navrhnout vhodnou právní úpravu a zhodnotit, jaký vztah by mělo mít k prostituci trestní právo. Za tímto účelem jsem objasnila pojem prostituce a vymezila přístupy, jaké může stát k prostituci zaujmout. Stručně jsem popsala vývoj prostituce a její právní regulace na našem území a přiblížila úpravu prostituce na mezinárodněprávní úrovni. Podrobně jsem rozebrala aktuální právní úpravu prostituce resp. právní úpravu trestných činů souvisejících s prostitucí. A v návaznosti na to jsem kriticky zhodnotila současný stav prostituce v České republice. Pro inspiraci zahraničními přístupy k prostituci jsem popsala právní úpravu prostituce ve Spolkové republice Německo. V neposlední řadě byl důkladně rozebrán návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2013 a také další možnosti právní úpravy *de lege ferenda* a v této souvislosti byla navržena možná právní úprava prostituce.

Lze shrnout, že prostituce a prostituční chování je jevem častějším, než by se mohlo na první pohled zdát a také jevem, který kumuluje spoustu negativních problémů, které mají závažné důsledky. Nutným východiskem je změnění přístupu k problematice prostituce a ukončení současného trendu, který před otázkou prostituce „zavírá oči a tváří se, že neexistuje“.

Odpovědí na mou výzkumnou otázku: *„Měl by český právní systém regulovat prostituci, nebo ji ignorovat anebo ji naopak zakázat a trestně stíhat?“* je proto jasné přiklonění se k regulaci prostituce a tím i k reglementačnímu přístupu. Je zřejmé, že jakákoliv regulace, byť ne úplně dokonalá, je daleko lepší, než nekontrolované a bez mantinelů a pravidel se rozmáhající „prostituční ohrožení“.

Současný stav je stavem patovým, kdy prostituce nemá žádná pravidla, není dovolená ani zakázaná a kdy společnost nemá možnost přímé kontroly a usměrňování prostituce. Právní regulace prostituce zajistí především osobám v prostituci stejná práva a povinnosti jako mají ostatní výdělečné činné osoby. Stane prostředkem, který umožní eliminovat sociální, zdravotní a kriminální rizika, která se s prostitucí pojí. A taktéž pomůže ke stírání organizovaného zločinu a nebezpečných kuplířských praktik, které jsou páchány na prostituujících se osobách. Na druhou stranu se stane také prostředkem ke zdaňování příjmů plynoucích z prostituce, a to tak aby i nadále nebyly součástí tzv. šedé ekonomiky.

Vzorem efektivit a úspěšnosti právní regulace prostituce nejsou nejenom státy, které tento přístup provádějí a tímto propagují, jako je např. Holandsko či Německo, ale také

historická zkušenost, která značí, že tiché přihlížení a nečinnost nevede k výsledkům, tak jako tvrdé stíhání a potlačování prostituce. Nejlepším možným řešením je právě právní regulace, statní dozor a kontrola.

Co se týče vztahu prostituce s trestním právem, jsem toho názoru, že by dobrovolné provozování prostituce dospělou osobou nemělo být trestně postižitelné. Trestnímu postihu je ale třeba podrobit zejména dětskou prostituci, neboť je nemyslitelné, aby tato forma prostituce byla někdy legalizována. A dále také zneužívání osob v prostituci a jejich vykořisťování.

Je zřejmé, že přijetím návrhu zákona o regulaci prostituce a tím i připojením se k regulačnímu – reglementačnímu přístupu, nezmizí okamžitě všechny problémy spojené s prostitucí. Je to pouze první krok, první záchytný bod, směřující ke stabilizaci stavu prostituce v České republice a ke zprůhlednění prostituční scény v celé společnosti.

Bibliografie

Monografie

- BASSERMANN, Lujo. *Nejstarší řemeslo. Kulturní dějiny prostituce*. 1. vydání. Praha: Mladá Fronta, 1993. 333 s.
- CAPPONI, Věra a kol. *Sexuologický slovník*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1994. 152 s.
- ČECH, Stanislav, ŘEZNÍČEK, Matouš. *Zločin kolem nás – průvodce světem kriminality, prostituce, drog, hazardních her, pašeráctví*. 1. vydání. Praha: Melantrich, 1997. 344 s.
- DUFOUR, Pierre. *Dějiny prostituce I*. 1. vydání. Olomouc: Fontána, 2003. 185 s.
- FLEGL, Vladimír. *Významné mezinárodní dokumenty k ochraně lidských práv*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1998. 338 s.
- HÁCHA, Emil a kol. *Slovník veřejného práva československého – II. svazek*. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. 1202 s.
- HAVELKOVÁ, Barbara, BELLAK – HANČILOVÁ, Blanka. *Co s prostitucí? Veřejné politiky a práva osob v prostituci*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 2014. 304 s.
- CHMELÍK, Jan a kol. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 208 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část*. 4. vydání. Praha: Leges, 2014. 976 s.
- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. vydání. Praha: Leges, 2013. 864 s.
- KÁBRT, Jan a kol. *Latinsko-český slovník*. 3. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. 438 s.
- KRAUS, Jiří a kol. *Nový akademický slovník cizích slov (A – Ž)*. 1. vydání. Praha: Cadis, 2005. 879 s.
- LENDEROVÁ, Milena. *Chytila patrola aneb prostituce za Rakouska i republiky*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2002. 219 s.
- MAY, Tiggey a kol. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. 77 s.
- MITLÖHNER, Miroslav. *Erotika a paragrafy*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1999. 136 s.
- PLANT, Martin. *Aids, drugs, and prostitution*. London: Routledge, 1990. 213 s.

- TERYNGEL, Jiří. *Podnikání, právo, sex a erotika*. 1. vydání. Praha: Nuga, 1991. 46 s.
- TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Prostituce, jako jedna z možných aktivit organizovaného zločinu*. 1. vydání. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1995. 84 s.
- URBAN, Lukáš, DUBSKÝ, Josef. *Sociální deviace*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 232 s.
- WEISS, Petr, ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. 1. vydání. Praha: Portál, 2001. 159 s.

Komentáře

- JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 5. vydání. Praha: Leges, 2014. 1248 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář I., II. díl*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 3632 s.
- ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář I., II., III. díl*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 4720 s.

Články z odborných časopisů

- CÍSAŘOVÁ, Dagmar. K novým aspektům postihu prostituce (ratio legis § 217a a § 217b trestního zákona). *Trestní právo*, 2004, roč. 9, č. 6, s. 17 – 18.
- EDLUND, Lena, KORN, Evelyn. A Theory of Prostitution. *Journal of Political Economy*, 2002, roč. 110, č. 1, s. 181 – 214.
- GRŮVNA, Tomáš. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti v novém trestním zákoníku. *Bulletin advokacie*, 2009, roč. 16, č. 10, s. 67 – 72.
- CHMELÍK, Jan. Formy a právní aspekty prostituce. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. 47, č. 4, s. 65 – 68.
- CHMELÍK, Jan. Prostituce, její charakteristika, historie a právní aspekty. *Kriminalistický sborník*, 2003, roč. 47, č. 2, s. 59 – 63.
- CHROMÝ, Jakub. Nad právním postihem provozování prostituce (nejen) dle návrhu trestního zákoníku. *Státní zastupitelství*, 2007, roč. 5, č. 9, s. 13 – 20.
- CHROMÝ, Jakub. Nejstarší řemeslo v novém trestním zákoníku (k trestnému činu provozování prostituce ohrožující mravní vývoj dětí v širších právních souvislostech). *Trestní právo*, 2011, roč. 16, č. 3, s. 18 - 25.

- CHROMÝ, Jakub. Sociální a zdravotní aspekty prostituce v kontextu právního řádu České republiky. *Zdravotnictví a právo*, 2007, roč. 11, č. 10, s. 23 – 29.
- KOLMAN, Petr. Prostituci lze zdanit již dnes. *Veřejná správa*, 2006, roč. 17, č. 7, s. 29.
- MITLÖHNER, Miroslav. K pojmu prostituce v připravovaném trestním zákoně. *Trestní právo*, 2004, roč. 9, č. 11, s. 3 – 5.
- MITLÖHNER, Miroslav. Vybrané aspekty prostitučního chování. *Zdravotnictví a právo*, 2004, roč. 8, č. 4, s. 15 – 17.
- MÜLLER, Jaroslav. Regulovat prostituci? Ano, či nikoliv?. *Kriminalistický sborník*, 2008, roč. 52, č. 4, s. 39 – 42.
- NOVÁKOVÁ, Marcela. Kriminalizácia a legalizácia prostitúcie v Českej republike. *Acta Iuridica Olomucensia*, 2014, roč. 9, Supplementum 1: Zahraniční vlivy na vnitrostátní právo, s. 77 – 87.
- ŠTEFANOVÁ, Alexandra. Prostituci zákon nazakazuje ani nepovoluje. *Veřejná správa*, 2006, roč. 17, č. 3, s. 10 – 23.

Ostatní publikace

- MALINOVÁ, Hana a kol. *Ze sexbyznysu na trh práce? Přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce*. 1. vydání. Praha: SPORT PROPAG, a.s., 2013. 187 s.
- MALINOVÁ, Hana. *O nás, ale s námi. Aneb co si myslí sexuální pracovnice o návrhu zákona o regulaci prostituce*. 1. vydání. Praha: Rozkoš bez rizika, 2011. 25 s.
- DZIAMOVÁ, Veronika. *Sexuální práce jako příklad krajní nerovnosti mezi pohlavími*. 1. vydání. Praha: Evangelikální teologický seminář - vyšší odborná škola teologická, 2006. 11 s.

Právní předpisy, mezinárodní smlouvy a legislativní návrhy

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 68/1957 Sb. účinném ke dni 30. 12. 1957

- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 84/1990 Sb. účinném ke dni 29. 3. 1990
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, ve znění pozdějších předpisů
- obecně závazná vyhlášky hlavního města Prahy č. 11/2005 Sb. hl. m., kterou se stanoví zákaz nabízení erotických vystoupení nebo erotických služeb, ve znění pozdějších předpisů
- Gesetz zur Regelung der Rechtsverhältnisse der Prostituierten (ProstG), GBl. I S. 3983, ve znění ode dne vydání 20. 12. 2001 (německý zákon o regulaci právních vztahů osob v prostituci)
- Infektionsschutzgesetz (IfSG), GBl. I S. 1045, ve znění účinném ke dni 7. 8. 2013 (německý zákon o ochraně před infekcemi)
- Strafgesetzbuch (StGB), BGBl. I S. 3322, ve znění účinném ke dni 21. 1. 2015 (německý trestní zákoník)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. 12. 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2004/68/SVV
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. 4. 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí 2002/629/SVV
- Mezinárodní úmluva o potírání obchodu se ženami a dětmi, publikována pod č. 123/1924 Sb.
- Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování, publikována pod č. 96/1927 Sb.
- Úmluva o právech dítěte, publikována pod č. 104/1991 Sb.
- Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen, publikována pod č. 62/1987 Sb.
- Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob

- Úmluva proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména ženami a dětmi
- Úmluva Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním
- vládní návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2005, sněmovní tisk č. 1073/0
- návrh zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce a o změně některých zákonů z roku 2010, sněmovní tisk č. 1108/0
- návrh zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce a o změně některých zákonů z roku 2013, sněmovní tisk č. 115/0
- stanovisko Vlády k návrhu zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce a o změně některých zákonů ze dne 26. 2. 2014, sněmovní tisk č. 115
- usnesení Vlády České republiky k návrhu zákona o regulaci prostituce ze dne 16. 11. 1994, č. 644
- usnesení Petičního výboru Poslanecké sněmovny k návrhu zákona zastupitelstva hlavního města Prahy na vydání zákona o regulaci prostituce a o změně některých zákonů ze dne 8. 10. 2014

Judikatura

- náález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 69/2004
- náález Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 10/2006
- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1415/2009
- rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 14. 4. 1977, sp. zn. 11 Tz 17/77
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. 4 Tdo 245/2009
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 3 Tdo 1042/2009
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1415/2009
- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2001, sp. zn. 3 Tz 207/2001
- usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 5. 5. 2011, sp. zn. 6 To 26/2001
- rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 1995, sp. zn. 1 Tz 6/95
- usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 8. 1994, sp. zn. 4 To 518/94
- usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 6. 2005, sp. zn. 7 To 201/2005
- rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 6. 2003, sp. zn. 6 C 30/2003
- rozsudek Správního soudu v Berlíně ze dne 1. 12. 2000, VG 35 A 570.99

- rozsudek Spolkového správního soudu (Bundesverwaltungsgericht) ze dne 15. 7. 1980, BVerwG 1 C 45.77

Internetové zdroje

- BLAŽEK, Rudolf. *Návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2010 včetně důvodové zprávy* [online]. praha-město.cz, 9. 9. 2010 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <http://skoly.praha-mesto.cz/parent5074/84761_Praha-pripravila-navrh-zakona-o-regulaci-prostituce>.
- Bundesministerium für familie, senioren, Frauen und Jugend. *Fragen und Antworten zum Bericht der Bundesregierung zu den Auswirkungen des Prostitutionsgesetzes: Empirische Daten zu Prostitution in Deutschland* [online]. BMFSFJ.cz, 2. 1. 2010 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.bmfsfj.de/BMFSFJ/root.did=132012.html>>.
- *Co je organizovaný zločin* [online]. policie.cz, [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/co-je-organizovany-zlocin.aspx>>.
- ČTK. *Úřad nesouhlasí s monitorováním zákazníků prostitutek*. [online]. idnes.cz, 24. 9. 2018 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <http://zpravy.idnes.cz/urad-nesouhlasi-s-monitorovanim-zakazniku-prostitutek-p2v-/domaci.aspx?c=A080924_164035_domaci_lpo>.
- ČTK. *Vláda se bude zabývat prostitucí* [online]. parlamentnilisty.cz, 30. 7. 2013 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Vlada-se-bude-zabyvat-prostituci-280570>>.
- ČTK. *Za drogy a prostituci dali Češi předloni 24 miliard* [online]. financninoviny.cz, 12. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015] Dostupné na <<http://www.financninoviny.cz/zpravy/za-drogy-a-prostituci-dali-cesi-predloni-24-miliard-kc/1134021>>.
- *Der Rotlicht-Report: 400 000 Prostituierte in Deutschland* [online]. Bild.de, 12. 1. 2011 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.bild.de/politik/wirtschaft/prostituierte/400000-sex-arbeiterinnen-in-deutschland-15446590.bild.html>>.
- *Digitální parlamentní knihovna ze dne 31. 10. 2008* [online]. psp.cz, 31. 10. 2008 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/eknih/2006ps/stenprot/039schuz/s039206.htm>>.
- *FAQ - Prostitution in the Netherlands* [online]. RNW.org, 18. 9. 2009 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rnw.org/archive/faq-prostitution-netherlands>>.

- *Kolik je v Česku prostitutek? Možná až třicet tisíc [online]*. týden.cz, 30. 7. 2007 [cit. 10. 3. 2015]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/kolik-je-v-cesku-prostitutek-mozna-az-tricet-tisic_17543.html#.VOXnEC6s3SY>.
- *La Strada [online]*. lastrada.cz, 16. 3. 2015 [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.strada.cz/cz/>>.
- MALINOVÁ, Hana. *Otevřený dopis Rozkoše bez rizika k návrhu zákona o regulaci prostituce [online]*. rozkosbezrizika.cz, 21. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/o-nas/tiskove-zpravy/otevreny-dopis-rozkose-bez-rizika-k-navrhu-zakona-o-regulaci-prostitute>>.
- *Návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2013 s důvodovou zprávou [online]*. psp.cz, 12. 7. 2013 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=1108&CT1=0>>.
- *Obchod s lidmi – Definice [online]*. mvcr.cz, [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-definice.aspx>>.
- *Obchod s lidmi – Popis situace v obchodu s lidmi [online]*. mvcr.cz, [cit. 14. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-popis-situace-v-obchodu-s-lidmi-979350.aspx>>.
- *Prostituce a obecně závazné vyhlášky obcí [online]*. mvcr.cz, [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/prostitute-a-obecne-zavazne-vyhlasky-obci.aspx>>.
- *Prostituce – Prostituční scéna [online]*. mvcr.cz, [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/prostitute-prostitucni-scena.aspx>>.
- PRZECZEK, Petr. *Prostitutky dluží v Chebu 1,3 milionu na pokutách [online]*. chebskydenik.cz, 18. 3. 2009 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <http://chebsky.denik.cz/zpravy_region/cheb_prostitute20090317.html>.
- *ROZKOŠ bez RIZIKA. [online]*. rozkosbezrizika.cz, 17. 3. 2015 [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/>>.
- RÖDLING, Jan. *Focení klientů prostitutek se nelíbí úřadům [online]*. chomutovsky.denik.cz, 10. 8. 2008 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <http://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/cv_prostitutky_foceni_klientu_20080810.html>.
- *Sněmovní tisk 115 [online]*. psp.cz, 16. 3. 2015 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=115>>.

- *Statistické ročenky kriminality – za rok 2008, 2009, 2010, 2011 a 2012.* [online]. justice.cz, [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>>.
- STEJSKALOVÁ, Klára. *Legalizace prostituce udělala z Německa 'bordel Evropy', zisky přinesla městům i podsvětí* [online]. rozhlas.cz, 12. 3. 2013 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/legalizace-prostituce-udelala-z-nemecka-bordel-evropy-zisky-prinesla-mestum-i-podsveti--1186535>.
- ŠKALOUD, Miroslav. *Jak v regulaci prostituce v ČR.* [online]. skaloud.net, 27. 1. 2005 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://info.skaloud.net/index.php3?act=stanoviska&display=1110>>.
- *Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen* [online]. vlada.cz, 25. 10. 2006 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen-19700/>>.
- *Úmluva o právech dítěte* [online]. vlada.cz, 3. 10. 2008 [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/umluva-o-pravech-ditete-42656/>>.
- ÜNAL, Von Cengiz. *Legaler Straßenstrich in Köln: Prostitution unter Polizeischutz* [online]. RTL.de, 16. 10. 2014 [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rtl.de/cms/news/rtl-aktuell/legaler-strassenstrich-in-koeln-prostitution-unter-polizeischutz-411d4-51ca-13-2079953.html>>.
- VOPRAVIL, Jiří. *Nelegální ekonomika v ČR* [online]. czso.cz, 9. 6. 2005 [cit. 12. 3. 2014]. Dostupné na <http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/nelegalni_ekonomika_v_cr_09_06_2005>.
- *Výroční zpráva nevládní organizace Rozkoš bez rizika za rok 2013.* [online]. rozkosbezrizika.cz, 7. 10. 2014 [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné na <<http://www.rozkosbezrizika.cz/ke-stazeni/soubory/vyrocnizprava-r-r-2013/detail>>.

Anotace

Tato diplomová práce se věnuje problematice prostituce z pohledu trestního práva. Diplomová práce je členěna do 7 kapitol, které jsou dále rozčleněny na podkapitoly. V úvodní části práce je definičně objasněn pojem prostituce. Následně jsou vymezeny přístupy, jaké stát může k prostituci zaujmout. Stručně je popsán také vývoj prostituce a její právní regulace na našem území. V práci je pojednáno i úpravě prostituce na mezinárodněprávní úrovni a jsou zhodnoceny závazky, které z mezinárodního práva plynou pro Českou republiku.

Jádrem práce je především objasnění a posouzení současné právní úpravy prostituce resp. právní úpravy trestných činů souvisejících s prostitucí. A v návaznosti na to je kriticky zhodnocen aktuální stav prostituce v České republice. Zvláštní část práce tvoří komparace české právní úpravy prostituce se zahraniční, a to konkrétně s právní úpravou prostituce ve Spolkové republice Německo.

Stěžejním úsekem práce je podrobná analýza návrhu zákona o regulaci prostituce z roku 2013 a také dalších možností právní úpravy prostituce.

Závěrem je navrhována vhodná právní úprava prostituce a zhodnocen vztah mezi trestním právem a prostitucí.

Annotation

The present thesis deals with prostitution from the perspective of criminal law. The thesis consists of 7 chapters which are further divided into subchapters. In the introductory part of the thesis, the concept of prostitution is defined, as well as the attitudes the state might have toward prostitution. Afterwards, the development of prostitution and its legal regulation in our country are described briefly. The thesis also deals with the regulation of prostitution on the international level and evaluates the obligations imposed on the Czech Republic by the international law.

In the main part of the thesis, the current regulation of prostitution, or more precisely, the regulation of crimes related to prostitution, is clarified and assessed. Subsequently, the current status of prostitution in the Czech Republic is critically evaluated. In the special part of the thesis the Czech regulation of prostitution is compared to the one in the Federal Republic of Germany.

The crucial part of the thesis consists of a detailed analysis of the prostitution bill from 2013 and of other possible legal regulations of prostitution.

In the conclusion, an appropriate legal regulation of prostitution is suggested and the relation between criminal law and prostitution is assessed.

Seznam klíčových slov / list of keywords

Prostituce, prostitutka, regulace, právní úprava, mezinárodní úmluva, návrh zákona, trestní zákoník, trestný čin, kuplířství, obchodování s lidmi, sexuální služby.

Prostitution, prostitute, regulation, legislation, international convention, bill, criminal Code, offense, procuring, human trafficking, sexual services.